D106

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

D R A U G A S

MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS / 1964 — DONELAIČIO — METAI, BIRŽELIO 13 / JUNE 13, 1964 / PART TWO (NR. 139)

Negalima pavargti, nei nuskęsti nerūpestingume

Ateitininkų federacijos tarybos pirmininkas dr. Adolfas Damušis apie ateitininkijos religines bei tautines problemas Visuotinio Bažnyčios suvažiavimo ir išeiviškos aplinkos akivaizdoje.

Moksleivių, studentų ir sendraugių ateitininkų religinė, kultūrinė bei visuomeninė veikla laisvojo pasaulio mūsų išeiviškoje bendruomenėje ir kaip organizacijos ir kaip pavienių sąmoningų jos narių yra stipriai jaučiama visose srityse. Kitaip ir būti negali, turint prieš akis ateitininkų obalsį: "Visa atnaujinti Kristuje". Tačiau savęs tobulinimo, kūrybinio užmojo ir visuomeninės veiklos rezultatai pasiekiami ir čia tiktai kietu darbu ir gyvu religiniu bei tautiniu rūpesčiu. Šitai liudija ateitininkijos šaukiami kongresai, konferencijos, organizuojamos studijų dienos, vasaros stovyklos, gyva veikla sąjungose, stiprus kūrybinis reiškimasis moksle, spaudoje, literatūroje bei kituose menuose, o taipgi paskirų ateitininkų angažavimasis bendrinėse visuomenės organizacijose. Darbą ir kūrybinį bei idėjinį budrumą liudija ir neseniai Chicagoje įvykę Federacijos tarybos posėdžiai, kuriuose degančių problemų svarstyti buvo susirinkę: dr. Juozas Girnius, dr. Adolfas Damušis, Stasys Barzdukas, kun. Yla, kun. Vytautas Bagdanavičius, Alina Skrups kelienė, dr. Petras Kisielius, Jonas Šoliūnas, kun. Kęstutis Trimakas, kun. Petras Patlaba, Jonas Račkauskas ir Aušrelė Skirmantaitė.

Šia proga teko užkalbinti eile klausimų Federacijos tarybos pirm. **dr. Adolfą Damušį.**

— Kuris reikalas bei paskatas buvo pagrindinė priežastis susirinkti Ateitininkų Federacijos Tarybai gegužės mėn. paskutiniame savaitgalyje posėdžiams Chicagoje?

— Susirinkome todėl, kad jaučiame atsakomybės dėl savo tautinės bendruomenės likimo. Kol mūsų tarpe bus meilės idealams, tol būsime gyvi. Tuo pagrindu ateitininkija, kaip idealistinė organizacija, yra labai reikšmingas mūsų tautinės egzistencijos veiksnys. Jos reikalų svarstyti ir susirinkome Chicagoje.

Dienotvarkėje turėjome kelis klausimus, kaip pvz. kitais metais organizuojamo Ateitininkų kongreso linkmė ir šūkis, Nepaprastos konferencijos nutarimų apžvalga, jų pagrindu atsiekti rezultatai bei ateities darbai. O be to, kaip paprastai, einamuose reikaluose iškilo visa eilė klausimų, kuriais taipgi reikėjo pasisakyti.

— Kaip į visas problemas buvo pažiūrėta tarybos narių ir kokių sprendimų buvo prieita?

— Posėdžio dalyviai konstatavo, kad centro valdybų bei jaunimo globėjų įdėtas darbas, vykdant Konferencijos nutarimus, buvo konkretus ir naudingas: suruoštas globėjų suvažiavimas, aplankytos kuopos, suorganizuotos studijų savaitės, kursai ir rekolekcijos.

Tačiau neigiamoji aplinkos įtaka dar pagauna daug lietuviškojo jaunimo. Ji kreipia jaunimą vien į žaismą, vengia kelti problemas, nors jų yra labai daug.

Todėl posėdžio dalyvių sutarta veiklą jaunimo tarpe laikyti pagrindiniu sendraugių uždaviniu. Tas darbas vykdomas obalsiu: idėjinis gilumas ir sąmoningumas per praktines veiklos formas.

Dalyvavimą studijų dienose, uždarose rekolekcijose nutarta įvesti kaip privalomą sąlygą pakėlimui į aukštesnį laipsnį.

Aptarta eilė darbų, kurie patrauktų jaunimo dėmesį ir ugdytų aukos dvasią.

Patariama praktikuoti jaunimo pokalbius idėjiniais klausimais bei gyvenimo problemų klausimais mažesniais būreliais šeimose. Tuose pokalbiuose yra svarbu nagrinėti tokias problemas kaip ekumeninio susirinkimo reformos religinėje srityje, krikščionių vienybės klausimai, pavergtų tautų laisvės kovos, geresnio pasauilo vizija.

Rekomenduojama suintensyvinti praktinių jaunimo veiklos formų įvedimą: jaunimo šventes, apygardinius susitikimus, išvykas, draugovių laikraštėlių leidimą, sportines pratybas.

Svarstant Kongreso reikalus, nutarta jo metu paskelbti ateitininkišką Credo išeivijos sąlygoms.

Pasisakyta dėl lietuvių kalbos vartojimo, įvykdant liturginę reformą. Dvasios vadas kun. St. Yla paprašytas imtis reikiamos iniciatyvos tuo klausimu.

— Jau į antrą pusšimtį metų persiritusioje savo veikloje ateitininkija vis sugebėdavo užakcentuoti tai, kas gyvenamajame laikotarpy buvo aktualiausia religinė bei tautine prasme. Sakykite, kokie yra šios dienos pagrindiniai ateitininkijos veiklos akcentai ir kokiais metodais bei kokiomis veiklos priemonėmis realizuojami jie pačioje gyvenimo tikrovėje?

— Stovime prieš klausimą būti ar nebūti. Tokiu atveju buvimas turi būti itin prasmingas. Todėl religinio ir tautinio pradų glaudumas pasidaro būtinybė. Tautinėje bendruomenėje, esančioje tokiose lemtingose aplinkybėse kaip kad yra mūsiškė, reikia gilaus tikėjimo pačiais aukščiausiais gyvenimo tikslais. Tada pagrindas ir veiklai ir kovai dėl laisvės bus prasmingas.

Religinis pradas iškelia tautinio prado vertingumą, o tautinis pradas religinio aktualumą. Tuo atžvilgiu ateitininkijos buvimas tautoje yra likiminis ir prasmingas.

Priemonės tiems siekiams realizuoti gyvenimo tikrovėje yra sistemingas ir nuolatinis aukos darbas, kurį dirbant, negalima nei pavargti, nei nuskęsti nerūpestingume.

— Kai visuomenėje mėgstama kalbėti apie kartų problemas, jų nuomonių susikirtimus bei išsiskyrimus, įdomu, kokia situacija šia prasme yra Ateitininkų Federacijoje, kurios trijose šakose nariai yra nuo mokyklinio amžiaus iki žilo plauko? Ar nėra sunkumų visa tai suderinti ateitininkų veikloje, ar neatsiranda sunkumų, derinant veiklos metodus prie naujų laikų, ir ką laikytumėt pagrindiniu visos ateitininkijos apsijungimo veiksniu?

— Išpūsta kartų problema yra būdinga Jungtinėms Amerikos Valstybėms. Savo laiku ji buvo dirbtinai iššaukiama atskirti vaikams nuo tėvų. Šis nevykęs padaras dar yra užsilikęs iki mūsų laikų. Šiaip gi, sveikoje bendruomenėje turi būti išlaikytas šeimos vieningumas, o tarp kartų tęstinumas.

Ateitininkija jaunuosius į organizacijos vadovavimą intensyviai įveda ir tiki, kad tie jaunieji natūraliai kartų problemas išspręs.

Idėja ir siekiamos tiesos meilė yra visų ateitininkijos kartų apsijungimo veiksnys.

— Pastarasis Bažnyčios suvažiavimas ir popiežių Jono XXIII ir Pauliaus VI veikla papūtė lyg ir nauju vėju katalikiškame pasaulyje. Kaip visą tai sutinka ateitininkai, kokios įtakos turi anos lyg ir naujos ar naujai pasakytos mintys šių dienų ateitininkų veiklai, jų tarpusavio santykiams ir santykiams su kitomis organizaci-

(Nukelta į 3 psl.)

Dr. Adolfas Damušis
Nuotr. A. Kezio, S.J.

Viktoras Petravičius — Nakties vizija

PARODOS ĮSPŪDŽIŲ FRAGMENTAI

Julija Švabaitė

TIK TRUPUTIS RAUDONO

Tik truputis raudono
Brūkšnio danguje ir mano
Rankoje.
Akys užmerktos...
Kas neužmigs gegužyje,
Gyvens per amžius!

Tik truputis raudono,
Jau blykštančio saulėlydžio...
Palik man,
Palik jį, Viešpatie!
Šešėlis — mano antrasis kūnas —
Meldžiasi,
Nusilenkdamas nakčiai.

O aš ragauju paskutinį
Raudono vyno lašą,
Akių švelnumą,
Saulės ramybę.

NEPASIBAIGIĄ KALNAI

Dulkės yra mano kalnai.
Ir smėlis
Yra mano kalnai.
Aš sustatysiu juos savo rankomis,
Įrėšiu
Gilius tarpeklius,
Neperžengdama
Savojo pasmerkimo...

Nes Tu sakei:
Kalnai yra akmenys,
Aštrūs akmenys — ūžianti upė,

Kalnai — akmenys gyvi
Upėje
Keliauja sau dainuodami
Be pabaigos
Ir melsdamiesi
Ir atgailodami...

Ak, ar nesu aš upė,
Akmeninga, ūžianti upė?..

UŽMIRŠTA SODYBA

Aš tavęs ieškojau — vargšas vaikas —
Mėlynoj nakties angoj,
Žalioj svajonėj,
Pro apskritą ir liūdną
Langą.
Pilkas peizažas mano džiaugsmą
Mėlyna, balta ir žalia
Siena užstojo...

Karštos popietės soduose
Aš — vienišasis atsigausiu,
Daugybėje prisiminimų
Tave
Atradęs, mano džiaugsme.

Todėl sudėjau viską
Tau po kojų,
Mano meile,
Kad tik daugiau neverktum...

TŪKSTANTIS AKIŲ

Kokias akis davei man, Dieve,
Kad negaliu aš suvaldyti
Savojo žvilgsnio...
Kurčia ir nebylė
Mano siela.

Praregėjo
Tūkstančiais akių
Ir spalvų...

Matau tiesą mele,
Ir meluoju tikėdama,
Skirstau džiaugsmą verkdama,
Juokiuosi,
Nes jie neverkia,
Nes jie iš tikrųjų neverkia...

Todėl neatimk man
Mano akių — mano žvaigždžių.
Tamsoj
Barstysiu Tavo dovanas —
Pasaulio šviesą.

Šiame numery:

- Pokalbis su dr. Adolfu Damušiu.
- Kančia ir auka.
- Julijos Švabaitės eilėraščiai.
- Bioinžinerija ir biologijos bei medicinos mokslas.
- Donelaičio charakteris gyvenime ir dailėje.
- Kritikos etika.
- Atsisveikinimas su Viktoru Jungferiu.
- Amerikietis studijuoja lietuvius.
- Moterų gyvenimas.

Kertinė Paraštė

KANČIA IR AUKA

Kančia yra nuolatinė žmogaus gyvenimo palydovė. Su ja žmogus gimsta, su ja dažnai keliauja šio gyvenimo keliais, su ja paprastai baigia šio gyvenimo dienas. Bet kančia dažnai sukelia ir kūrybines žmogaus galias, kančios neretai reikia kūrybai apsireikšti dailiosiomis formomis. Kančioje užgrūdinamos asmenybės, kančia išryškina didvyrius. Pagaliau pačios dieviškosios kančios reikėjo pasauliui atpirkti.

Bet ne kančiai žmogus yra gimęs, ir ne vien kančiai jis nori gyventi. Nors kančia ir yra dažna gyvenimo palydovė, bet ji nėra nei gyvenimo tikslas, nei siekiamoji būklė. Nuo pačių seniausių laikų žmonija siekia savo gerovę kelti ir savo kančias mažinti. Įvairūs tikslieji mokslai, o ypač medicina, stengiasi mažinti žmogaus fizines kančias. Įvairūs dvasiniai mokslai, o ypatingai religija, stengiasi mažinti jo dvasines kančias.

Todėl ir visos valstybinės bei tautinės bendruomenės ir įvairios grupinės organizacijos turi tarnauti žmogaus gerbūvio kėlimui, o tuo pačiu ir kančių sumažinimui. Jos turi palengvinti gyvenimą ir padėti siekti bendrųjų tikslų. Visuomeninis junginys, kuris netarnauja jokiems pozityviems tikslams, neturi prasmės, o junginys, kurio tikslas griauti bendrąjį gėrį ir pozityvią tvarką, praktiškai didinant žmonių kančias, yra ir žmonių ir tautų priešas.

Tokiu priešu Lietuvon atėjo komunizmas. Jis atnešė lietuviams nesuskaitomų kančių, jis griauna jų bendruomeninio gyvenimo formas, jis pamynė jų turėtą ir dabar siekiamąjį nepriklausomybės tikslą. Tos lietuvių kančios nenutrūkstama srove jau plaukia dešimtmečiais, tačiau jų koncentruota pradžia yra buvus anuos birželio trėmimuos. Masiniai areštai ir prievartiniai trėmimai tebėra tikriausiu įrodymu, kad sistema, kuri naudojasi tokiomis priemonėmis ateina ne "išlaisvinti", o pavergti. Ateina ne žmogaus kančių sumažinti, o jas padidinti, ateina ne kaip draugas, o kaip priešas.

Faktas, kad sovietinio komunizmo nuskriaustas ir pavergtas lietuvis visokeriopai kenčia ir kad jis reikalingas visokeriopos nuolatinės pagalbos, rusiškuosius okupantus nepaprastai erzina. Nežmoniškų muitų užtvara pavergėjas stabdo siuntinių pagalbos efektyvumą, informacijos kontrole ir melų skleidimu klastoja jų valią, o neįsileisdamas laisvojo pasaulio lietuviškųjų knygų bei žurnalų, stabdo netūralią tautos kūrybinę raidą.

Vienu iš daugelio tokios klastos pavyzdžių galima paminėti Lietuvoje sufabrikuotą bylą prieš Balfo reikalų vedėją kunigą Lionginą Jankų. Balfo direktorių suvažiavimo, neseniai įvykusio Philadelphijoje, vienbalsiai priimtoji rezoliucija sako, kad kaltinimus ir sprendimus prieš Balfo reikalų vedėją kun. Lionginą Jankų suvažiavimas laiko Lietuvos okupanto pikta propaganda, neturinčia jokio pagrindo tikrovėje ir padaryta, siekiant tik vieno — sukompromituoti Balfo reikalų vedėją kun. L. Jankų, kaip efektyvios šalpos vykdytoją.

Mūsų atsakymas gali būti geriausiai pareikštas dviem bū-

(Nukelta į 2 psl.)

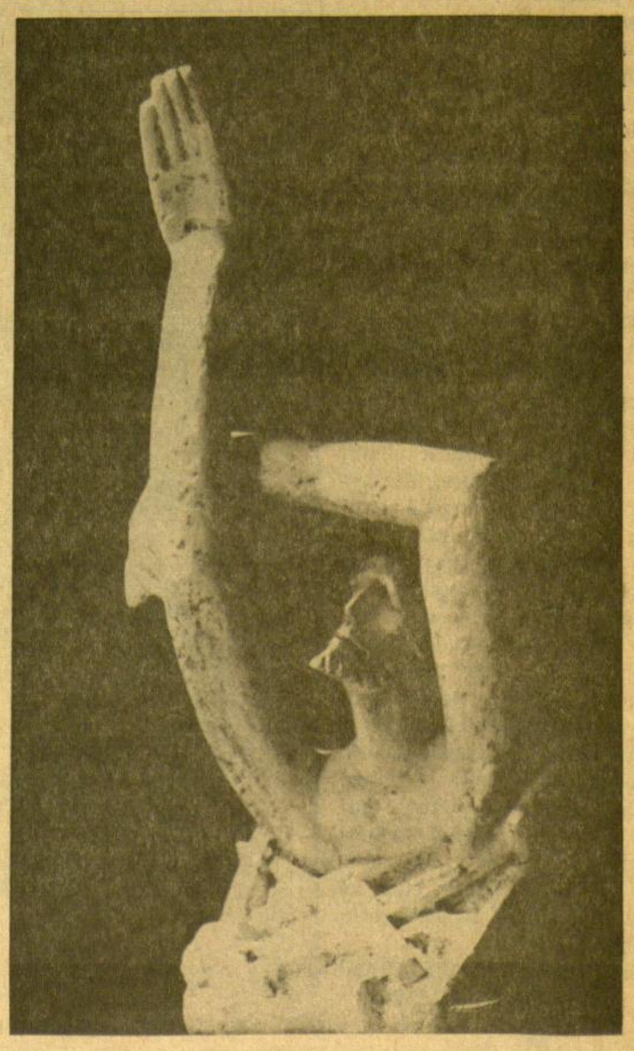

Dagys — Besišaukiąs pagalbos pro užtvaras

BIOINŽINERIJA IR BIOLOGIJOS BEI MEDICINOS MOKSLAS

POVILAS ŽIČKUS

Kai šnekame apie elektroniką, tai vieniems ji atrodo kažkoks stebuklų pasaulis, o kitiems — tik paprastas elektros laidas, lempa ir elektrikas šalia.

Elektronika gi yra viena iš didžiųjų fizikos mokslo šakų. Jeigu matome ir girdime per tūkstančius mylių, jeigu skrenda erdvėje raketos ir jos yra valdomos nuo žemės, jeigu jos iš tūkstančių mylių fotografuoja ir tas fotografijas perduoda už tūkstančių mylių, jeigu iš raketų aparatai matuoja erdvės sudėtį, kosminius spindulius ir atlieka šimtus ar tūkstančius kitų pasakiškų dalykų, tai daro tik elekronikos dėka. Elektronika eina į visas gyvenimo šakas. Štai Harvardo ciklotrono laboratorija jau turi ir "Medical building", kur elektroninių instrumentų pagalba iš ciklotrono radiacijos spinduliai leidžiami tiesiai į pacientą, ir jais jis tiriamas bei gydomas.

Šį kartą truputis iš bioinžinerijos

Pažangos raidoje elektronikos inžinieriai vis daugiau ir dažniau susitinka tame pačiame biologijos mokslo lauke su biologais ir medikais, tiriant pagrindinius biologinius reiškinius ir procesus. Elektronikų suprojektuoti ir pagaminti aparatai naudojami tyrimų laboratorijose ir medicinos klinikose. Su jais ir jų pritaikymu bei veikimu eina į klinikas ir prie pacientų ir tų aparatų konstruktoriai. Juk reikia, kad tie aparatai būtų saugūs ir jų valdytojams, ir pacientams, ir kad jų panaudojimas susilauktų didžiausio pritaikymo ir geriausių rezultatų. Šios srities inžinieriai turi gerai žinoti ne tik matematiką, fiziką, chemiją, bet jie jau turi būti ir gerai susipažinę su žmogaus anatomija ir biologija.

Biologijos studijos su radioizotopais

Elektronikos inžinieriai jau yra davę gana daug medicinos ir biologijos tyrimams. Be kitų paprastesnių elektronikos aparatų, kuriuos medikai ir biologai naudoja, jie yra sukonstruktavę ir pagaminę instrumentus matavimui radioaktyvių elementų įvairiuose mišiniuose, kurie yra naudojami medicinos ir biologijos tyrimuose. Tos aparatūros yra apsčiai. Čia paminėsime tik kai kuriuos, pvz. ionizacijos indai, Geiger - Muller vamzdžiai, įvairūs detektoriai, analizatoriai ir daugybė kitokių. Ypatingai svarbus atominėj fizikoj pozitronų išmetėjas, kuris savo vertę įrodė, lokalizuojant smegenų auglį. "Oscilloscopai" su fotografiniais rekorduotojais sekti izotopams įvairiuose organuose. Jie savo fosforiniame ekrane kaip tik rodo jų esimą ir jų judėjimą. Elektronikos instrumentais yra nustatomos diagnozės tiroidinių ligų. Jie taip pat naudojami elektros terapijoj ir kai kuriuose tiroidiniuose augliuose (malingnancy), juos tiriant ir gydant. Naudojami ir elektronikos instrumentai tyrimams su radioaktyviu jodu "albumin" serumo plazmos ir gryno kraujo; Fe^{59} geležies pasikeitime ir kitur, kur tik reikalingi jodo mišiniai.

Minėtuose tyrimuose elektronikos inžinierius turi žinoti daugiau, negu tik jo inžinierinė sritis reikalautų. Pirmiausia jis turi žinoti branduolinės disintegracijos elementų charakteristiką, jeigu nori projektuoti ir gaminti instrumentus jų matavimui. O ypatingai, turi daug nusimanyti, kai instrumentas ruošiamas medicinos reikalams. Tas instrumentas turi būti kiek galima paprastesnis, nebrangus, lengvas ir lengvai vartojamas, kad ir be ypatingų specialistų būtų galima juo lengvai naudotis ir, reikalui esant, net mažas kliūtis pašalinti. Bet čia yra dar ir biologiniai faktoriai, išsiskirią nuo instrumentacijos faktorių, kuriuos elektronikas turi taipgi žinoti.

Naudoti radioaktyvius izotopus biologiniams tyrimams yra rizikinga dėl jų aktyvumo somatikai ir genetikai. Ir, nors ir neturinčiai ryšio su radioaktyvumu, bet vis dėlto veikiančiai į jos struktūrą, švarumą (sterility), specifinį aktyvumą ir kitokius biologinius reiškinius.

Inžinierius, kuris dirba su biologijos mokslininkais, turi turėti gerą supratimą apie biologijos problemas ir apie izotopus bei jų panaudojimą, jų veikimą ir visas to veikimo išdavas. Nepažindamas biologijos, radioaktyvių izotopų, jis negalės projektuoti nei instrumento jų tyrimams. Pirmiausia, jis turi žinoti, kokius efektus gali turėti jo projektuojamas instrumentas somatikai ir genetikai. Tada reikia apsaugoti, kad, tuo aparatu darant tyrimus, nebūtų pažeidžiamos atskiros celės, kurios turėtų ryšio su būsimom generacijom. Ruošiant "therapeutic Co^{60}" dalis ir radium aplikatorius būtina apsauga ir aparato operuotojui ir pacientui nuo perdidelės radiacijos. Didelė radiacija gali nužudyti žmogų, jį sužaloti arba, celes skaldant, iššaukti vėžį.

Elektronikas taip pat turi gerai žinoti cheminę struktūrą indų, kuriuose tos medžiagos kietame, skystame ar dujų pavidale bus laikomos, ir jų reakcinį veikimą į tas medžiagas ir į tyriamąjį objektą. Čia būtinas švarumas ir saugumas, kad izotopai nesusisiektų su pyrogenais, medžiagomis, kurios duoda karštį injekcijos laiku, nors jos ir yra labai švarios. pH mišinys ir didelis aktyvumas tos medžiagos gali turėti labai žalingas pasėkas.

Yra ir kiti faktoriai, kuriuos turi žinoti ne tik daktaras, bet ir inžinierius, projektuojąs tuos tyrimų ir medicinos instrumentus, pvz. kūno atsparumas, kiek gali kritiški organai išlaikyti, dydis to kritiško tiriamo organo, audinio jautrumas radiacijai, biologinis "half-life", efektyvus "half-life", reliatyvus biologinis praleidimo efektyvumas, radiacijos energija ir atsparumas visų veiksnių, net ir tyrimui naudojamos medžiagos (compound). Pvz. gamma spindulys iš aparato radioaktyvių izotopų įleistas į organizmą susiduria su NaI (ar kuriuo kitu) kristalu. Tada pasigamina daugybė šviesos fotonų, kurie pagal apskaičiavimą yra proporcingi gamma spindulių energijai. Tie spinduliai veikia į fotografiniai jautrų sluoksnį fotografijos didinimo lempos, iššaukdami elektronų emisiją. Elektronai daugėja nuo pakrovimo voltažo, proporcingai gamma spindulių energijai. Tokie reiškiniai ir neatsargus su jais elgimasis yra pavojingi ir pacientui ir dirbančiam su aparatu. Tyrimas arba gydymas turi būti sukoncentruotas tik į viena anatominę sritį, bet taip, kad šalimais jo niekas nebūtų pažeista. Be to, tokiuose tyrimuose pacientas negalį būti laikomas ilgiau kaip 15 min., atskiros išimtys negali prašokti vienos valandos. Didesni ligoniai tokio gulėjimo negali pakelti. Tada tenka juos gydyti jau ne specialiam kambary, o prie paciento lovos. Todėl šitoji gydymų ar tyrimų aparatūra turi būti lengva ir lengvai operuojama. Tos aparatūros konstruktorius turi būti ekspertas ne tik savo elektronikos srityje, bet gerai pažinti gydytojo ir paciento problemas.

Fizinis perdavėjas ir telemetrijos aparatai

Kita biomedicinos sritis, kur elektronikos inžinieriai įjungiami, yra ten, kur naudojami fiziologiniai parametrai. Čia perdavėjo (traducer) pagalba reikia paversti fiziologinius reiškinius ir kiekius elektriškais signalas, kurie yra amplifikuojami ir kurių išdava yra užregistruojama proporcingai natūraliam fiziologiniam parametrui. Fiziniai perdavėjai buvo išrasti matuoti širdies elektriniam aktyvumui, kūno temperatūrai, kvėpavimui, pH, deguonies buvimui, vidurių spaudimui ir pan.

Širdies elektrinis aktyvumas matuojamas potencijos skirtumu tarp dviejų elektrodų, prijungtų skirtingose kūno dalyse, pvz. prie dviejų rankų. Toks yra paprasčiausias širdies elektro - kardiogramos matavimas. Dabar jau yra išrasti radiokardiografai (mažytis radio siųstuvas ir priimtuvas). Tokio kardiografu daromi tyrimai, kai pacientas yra aktyvus — vaikščioja ar kuo kitu yra užsiėmęs. Buvo ilgas ir sunkus darbos tą aparatą sugalvoti ir jį pagaminti. Dabar tie aparatai naudojami ne tik astronautų kapsulėse, bet ir ligoninėse. Čia irgi buvo problema, kur ir kaip jungti elektrodus — ranka į ranką, ranka į koją ir pan. Bet taip jungiant, normalus raumenų judėjimas sukels potencijas ir neduos reikiamų rezultatų. Buvo surastos vietos krūtinės ląstoje ir šonuose, kur, aparatus prijungus, išvengiama raumenų potencijos. Bet ir čia yra nevienodas odos ir plaukų pasipriešinimas. Reikia panaudoti tada jau kitus laidininkus, kas gali iššaukti alergiją, išbėrimus ar kitokius sužalojimus. Šiai problemai nugalėti elektronikos inžinieriai turėjo glaudžiai bendradarbiauti su biologais, o be to, ir patys gerai pastudijuoti šias sritis.

Panašių problemų buvo ir kūno bei atskirų kūno dalių temperatūros matavime. Kvėpavimo perdavėjai buvo prijungiami prie krūtinės, burnoje, nosyje arba tarp burnos ir nosies. Tie perdavėjai turi įtampos rodykles, oro matuotojus, krūtinės mikrofonus ir gyvsidabrio pripiltus krūtinės sklastelius. Tačiau jeigu tie instrumentai nebus tinkamoje vietoje prijungti, jie neduos reikiamų rezultatų. Judesys, kosulys, čiaudėjimas ir pan. turi įtakos ir instrumentui. Čia elektronikui irgi reikėjo būti biologu ir me-

(Nukelta į 3 psl.)

Donelaitis — asketas ir raidės žmogus K. Bogdano skulptūroje

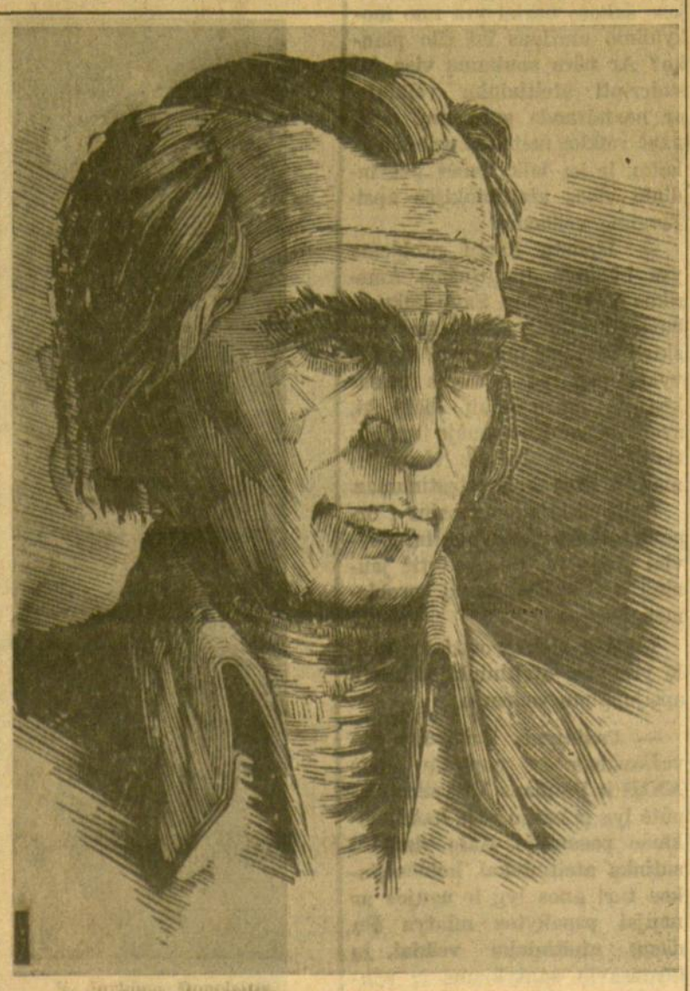

V. Jurkūno Donelaitis, kaip valingas, kietas racionalistas

KANČIA IR AUKA

(Atkelta iš 1 psl.)

dais. Pirmiausia ir svarbiausia nepamiršti nukankintųjų ir kėnčiančiųjų. Birželio trėmimų paminėjimas tegul tampa visuotine Lietuvos kančių paminėjimo švente, visų nukankintųjų pagerbimo diena. Jis gali pasireikšti įvairiomis formomis, pagal vietos sąlygas: pamaldomis, ryžtingais žuvusiųjų minėjimais ar panašiomis kitokiomis programomis.

Naujo ir ryškaus pasitikėjimo "Bendruoju Amerikos lietuvių šalpos fondu" pareiškimas yra antrasis būdas parodyti tikram lietuvių valios nusiteikimui. Tarp kelių kitų priemonių, kurias apsvarstė susirinkę Balfo direktoriai minėtam suvažiavime, daugiausia dėmesio buvo kreipta į aukų rinkimą ir naujų Balfo narių telkimą. Visa lietuviškoji visuomenė turėtų žinoti, kad Balfas būtų daug efektyvesnis, jeigu visuomenė gausiau aukotų. Tada Balfas galėtų gauti žymesnės paramos ir iš kitų šaltinių, jei turėtų daugiau narių. Visuomenė taip pat turėtų žinoti, kad nereikia laukti, kad visus aplankytų rinkėjai, nereikia noréti, kad kas asmeniškai ateitų įrašyti į Balfo narius. **Vienas doleris ir adresas**, pasiųsti į centrą, įgalina kiekvieną lietuvį būti Balfo nariu. Birželio mėnesį reikia paversti lietuviškos šalpos mėnesiu, kad jis būtų ne vien kalbų, bet ir konkrečių darbų mėnesiu.

Balfo adresas: 105 Grand St., New York, N. Y., 11211.

J. S.

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protezistas
Aparatai-Protezai. Med. ban. dažai. Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštad. 9-1.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229.
Res. telef. WAlbrook 5-5076

Res. HE 6-1670
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia skambinti MI 3-0001

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PRospect 8-1717
Resid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3, treč. uždaryta. Antrad. ir penkt. vakarais nuo 7 iki 8

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val. kasdien nuo 6—8 val. vak.
Šešt. 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4942
Rez. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. 695-0533 Elgin
425 No. Liberty Street,
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. HE 4-2324
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Tel. ofiso HE 4-5758; Res. HI 5-3235
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2751 West 51st Street
Bendra praktika ir Alergija)
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-4 val., penkt. 10 v. r. iki 9 v. v., šeštad. 10 v. r. iki 1 p. p. Ligonius priima pagal susitarimą.

Tel. ofiso 735-4477; Res. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Rd.
Valandos pagal susitarimą.

Res. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Wedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia skambinti MI 3-0001.

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak
Šešt. 12—3 v. p. p.
Trečiadieniais uždaryta

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS IR VAIKŲ LIGOS
2737 West 71st Street
VAL.: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštad. nuo 10 iki 12 valandos.
Trečiadieniais uždaryta
Ligonius priima pagal susitarimą
WA 5-2017.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKSA
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 v. ir nuo 4 iki 7 v. v
Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Tel. ofiso PO 7-6060, rez. GA 2-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta.

Telefonas: GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius, uždaryta.

Ofiso PR 6-1795. Res. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
2300 West 51st Street
Oakley Medical Arts
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2—4 ir 6—9 ir pagal susitarimą.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7. Treč. ir šeštad tik susitarus.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antrad., ketvirtad ir penkt. nuo 12—4 p. p., 6:30-8:30 val. vak. Šeštad. 12-4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak., išskyrus trečiadienius.
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto. — 1 v. p. p., šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168.
Rez. tel. 239-2919.

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(OFISO IR REZ.)
Valandos pagal susitarimą

DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Tel. — PRospect 8-7773
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 p. p. antrad. ir penktad. 5-8 v. v.

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v.
Šeštad. 9 v. r. — 2 p. p.
Trečiadieniais uždaryta

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VIDAUS LIGOS
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill
Telef. ofiso: Pullman 5-6766
Namų: Beverly 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-8 v. v., šešt. 1-4 v. v. p. trečiadieniais — uždaryta

Tel. RE 7-8818
DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Ofisas 2659 W. 59th Street
VALANDOS: 2-4 p.p. ir 6-8 p.p
Trečiadieniais ir šeštadieniais uždaryta

Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 So. Damen Avenue
Valandos: 1-9 p. p., išskyrus trečiadienį.
Šeštadieniais 10-5 v. p. p.

Ofiso telefonas — CL 4-2421
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 So. Kedzie Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL.: kasdien nuo 2 iki 8 val. vak. Treč. ir sekmad. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINĖS LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę.
VAL.: Pirmad., antr., ketv., penkt nuo 9 iki 11 v. ryte ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2290.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko aktinius, kečia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA7-7381
1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien; treč. uždara; šešt. nuo 10 v. r. iki 1 popiet.

Res. tel. PR 9-6730
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslės ir šlapumo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st St. (71-os ir Campbell Avenue kampas), tel. 776-2880; 30 N. Michigan ave. Suite 808, tel. CE 6-7764
Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m.
Penkt. tik 1-3 p. p.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį.

Offiso telef. CLiffside 4-2896
Rezid. telef. WAlbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 So. Ashland Avenue
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
Valandos kiekvieną dieną 2 — 4 ir 6—8 val. vak. Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta, priimama pagal susitarimą. Šeštadieniais nuo 9 v. iki 5 v. v.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA ir MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priiminėja ligonius tik susitarus.
Val. 2—4 p. p. ir 6—8 p. p.
Treč. ir šešt. uždaryta.
Atostogose iki birželio 22 d.

Telefonas — GRovehill 6-2828
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUŠERIJA ir MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v.
Šeštadienias 1 iki 4 val.
Trečiadieniais uždaryta

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 South Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8.
Šeštad. nuo 2 iki 4v Treč. ir sekm tik skubiais atvejais ir susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 W. 71st St.
Val. nuo 2 iki 4 v. v. ir 7 ir 8 v. v.
Treč. ir šeštad. pagal sutartį

DR. P. Z. ZALATORIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 South Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6659
Rez. 6600 So. Ashland Avenue
Val. 11 v. ryto iki 2 v. p. p. 6-7 v. v.

Donelaičio charakteris gyvenime ir dailėje

Ieškant rašytojo portretinės identifikacijos

STASYS YLA

Į Donelaičio vidaus pasaulį vargiai galima įsibrauti kitu keliu, kaip analizuojant jo raštus ir naudojant nuotrupas jo pasisakymų apie save ir kitų apie jį.

Trys dalykai, atrodo, labiausiai gali praversti minėtai analizei, tai jo **asmeniškasis temperamentas**, jo **lietuviškoji sąmonė** ir jo **pastoracinis pašaukimas.**

Asmeniškasis temperamentas yra bene svarbiausias rašytojo asmenybės veiksnys. Prie jo tuo tarpu ir stabtelkim, tikėdamies donelaitinio triptiko rėmuose kiek vėliau paliesti ir kitas dvi temas.

Atvirumas tikrovei

Visų pirma krinta į akis Donelaičio gyvenimiškumas, kuris "Metuose" išsiskleidžia dideliu pastabumu daiktams, gamtos reiškiniams, žmonių papročiams ir gyvenimo vyksmui. Pastabumą lydi žodinis tikslumas bei taiklumas, lygiai gabumas išsireikšti gyvai, vaizdžiai, trumpai.

Jau šie du jo poemos bruožai leidžia veikalą laikyti sangviniko kūriniu. Šį veikalo charakterį sustiprina paprasto grubaus kaimiečių — būrų gyvenimo vaizdavimas — be sentimentų, be romantinės nuotaikos, paprastais ir būrams įprastais žodžiais, neišskiriant net trivialių bei grubių išsireiškimų.

Kai šį poemos charakterį imame atitrauktai, tuoj mums peršasi literatūrinės srovės, socialinės kovos, politinės projekcijos. Iš tikrųjų, Donelaitis nepaisė ar nesidomėjo literatūrinėm srovėm, sakysim, kad ir tuo metu madingu sentimentaliu romantizmu. Tai būtų buvę svetima jo būdui. Lygiai svetima būtų buvusi tokia apskaičiuota literatūrinio realizmo mintis, palenkta politinei ar socialinei kovai, kokią sukūrė šio šimtmečio bolševikinė "kultūra".

Donelaičio realizmas yra nei daugiau, nei mažiau kaip jo sangviniškojo temperamento atšvaista. Donelaitis rašė, ką matė savo aplinkoj, o matė natūralų, grubų ir kietą būrų gyvenimą, pats išaugęs iš būrų. Dėl to būriškas išėjo jo raštas, skirtas būrams — ne dvarų ar miestų pasauliui. Donelaitis buvo fotografas to gyvenimo, kuriame gyveno. Fotografas mėgėjas, kuris daro darbą savo malonumui, o ne žmonių parodai. Jis rašė sau, savo parapiečiams ir keleto draugų žiniai — nė negalvodamas išeiti į literatūros pasaulį, juoba daryti savo raštu kokios platesnės visuomeninės - socialinės įtakos.

Donelaičio atvirumas tikrovei — tas vadinamasis realizmas arba natūralizmas — išplaukia iš aukščiau minėtų pojutinių savybių, kurios yra tipiškos sangviniškajam kūrėjui. Donelaitis atrodo penkių pojūčių žmogus, gimęs stebėti išorę ir jos vyksmus. Donelaičio akys pasaulin pernelyg atviros, lygiai kaip ir ausys ir šnervės. Šitai galėtume pailiustruoti ištisom "Metų" ištraukom.

Donelaitis, pojūtinis - įspūdinis tipas, negalėjo išsitekti be rašto, būdamas raštingas ir talentingas. Kas iš sangvinikų nerašo — jei ne veikalus, tai bent laiškus? Sangvinikas turi raportuoti visiems ką sužinojęs, turi išsisakyti, ką išgyvenęs - pajautęs. Bet jis ne jausmo, o įspūdžio žmogus. Donelaičio "Metai" kaip tik yra įspūdinis reportažas iš vienos pusės ir tikrovės fotografija iš antros, visa tai supinant, nuspalvinant ir palenkiant pamokslinei misijai.

Negilumas ir neplaningumas

Donelaičio temperamentas atsispindi jo "Metų" konstrukcijoj. Kodėl šioj poemoj nėra vien tiso siužeto vieningo vyksmo, vientisų ryškesnių charakterių? Ar rašytojas neturėjo sąlygų, nes rašė atsitiktinai, kiek jam likdavo laiko nuo tiesioginių pareigų? Ar nekreipė dėmesio, galėdamas kitaip — tobuliau rašyti?

Nei sąlygos, nei didesnis dėmesys nebūtų pakeitęs reikalo, nes panašūs konstrukcijos trūkumai randami pas daugelį sangviniško temperamento autorių. Sangvinikas rašo gabalais, klijuoja vieną vaizdą su kitu be didesnio ryšio, panašiai įterpia dialogus ar monologus. Sangvinikas nepajėgia vystyti vienos minties ir dažnai kaitalioja temą pagal skonį, nuotaikas, reikalą. Ir matome pas Donelaitį, kaip jis peršoksta nuo gamtos vaizdavimo prie darbų aprašymo ir nei iš šio, nei iš

"Mykolaitiškasis" Donelaitis P. Rimšos medalione

to įveda Pričkų, Selmą, Laurą ar kurį kitą su savo pamokslais. Taip jis eina per visas keturias "Metų" dalis, išlikdamas tuo pačiu sangviniško strapaliotoju. Niekur jis "nesitaiso", neparodo pastangų būti kitokiu — tęsia savo blaškymąsi ir kartu lieka vientisas savo žodingumu, spalvingumu, nelauktais perėjimais.

Problemų jis nekelia, bent ištisinių ar pagrindinių. Tik pristato gyvenimo įvykius, čia pat juos vertina ir duoda sprendimus — moralizacijas. Nei minties, nei idėjų originalumo nematyti. Tiek moralai, tiek kiti išminties perliukai nesunkiai atpažįstami iš Šv. Rašto, iš liaudinės tautosakos. Šie idėjiniai trūkumai išplaukia ne iš kur kitur, o iš paties autoriaus. Ko jis neturi, kaip sangvinikas, to negali duoti.

Jeigu imtume "Metų" charakterius, tai jie neturi gelmės, psichologinių atspalvių, išskyrus paskirstymą į teigiamuosius ir neigiamuosius. Sangvininkas tik tokį žmonių paskirstymą ir težino — geri arba blogi, keltini arba plaktini. Sangvinikui svetima žvelgti giliau į žmogaus dvasią. Vienus keldamas, kitus peikdamas sangvinikas vis dėlto praeina švelniai ir lengvai, kaip tai matome pas Donelaitį .

Iš ketverto teigiamųjų tipų — Selmo, Krizo, Lauro ir Pričkaus nei vienas nesiskiria nuo Donelaičio. Visi daugiau mažiau panašūs sangvinikai — be melancholiško graužulio, aimanų, svyravimų; be choleriškos didybės, pozavimo, užsikirtimo; be flegmatiškos ramybės, sąmojaus, patirties ir išminties. Ne ką daugiau išsikiša ir neigiamasis ketvertukas — Slunkius, Plaučiūnas, Dočys, Pelėda, nors jie spalvingesni, kaip atskirų blogybių paveikslai.

Poetas — ne lyrikas

Donelaičio moralas dėl būrų dainų greičiau lietė toną nei turinį. Akustiškam tipui, be to, muzikui, koks buvo Donelaitis, išgėrusių būrų dainos tikrai galėjo atrodyti bliovimu, kaip jis vadina vaišių dainavimą. Bet labai galimas daiktas, kad ne vaišių tonacijoj, o kitoj — lyrinėj — tos liaudinės dainos Donelaitį perdaug nežavėjo dėl skirtingos jo paties jausenos. Liaudies dainos daugiau lyriškos, o Donelaitis šio polinkio nerodo. Nors ir rašė eilėraščius, bet iš vieno kito likučio tas lyrizmas neprašvinta. Atsisakinėjo rašyti ir giesmes, tiesa, senesniame amžiuje

Tai būtų dar vienas patvirtinimas, kad jam, nejausminiam, o įspūdiniam tipui, tiek pasaulietinė, tiek reliiginė lyrika buvo svetima. Iš to galėtų būt labiau suprantama, kodėl jis savo "Metus" eiliavo kitu būdu. Kur kitur galėjo jis išsilieti, išsikalbėti, įsismaginti, kaip ištęstame hegzametre! Įsismagimęs, jis beveik smaguriauja žodžiais — nesvarbu kokiais, nors ir "smirdais".

Dar vienas dalykas, vertas dėmesio, tai Donelaičio raštų braižas. Ar jis ne lengvas, ne lakus? Raidės neperspaustos ir perdaug nesuništos, su lankščiais, smagiais užrietimais. Tai ne pedanto, ne kaligrafo raštas! Tos pačios raidės rašomos su nemažu įvairumu, kaip pasitaikė lengvai rankai. Nematyti abejonių, netikrumo nei braiže, nei ženkluose virš raidžių.

Iš raštų tad galima prisistatyti lengvo, smagaus, spalvingo ir žodingo autoriaus paveikslą, neieškančio frazės kišenėje ir per daug nesveriančio, kas pasakyta ar parašyta. (Be kitko, jo rankraščiuose tikrai maža pataisų ir tos pačios daugiau rašybiškos.)

Pasisakymai ir liudijimai

Tai, kas raštuose atsispindi, paliudija pats autorius: "Aš iš prigimties buvau gyvo temperamento ir mokėjau dainuoti ir skambinti fortepijonu ir pianinu... ir prisitaikydavau prie svečių, kad juos užimčiau. Bet skambindamas ir dainuodamas buvau moralus".

Tas sangvinikų gebėjimas "prisitaikyti prie svečių" ir noras "juos užimti" eina kartais ligi užsimiršimo moralinio leistinumo ribų. Dėl to Donelaitis sąmoningai prideda išskirtiną "bet". Ne tik šis "bet", o ir daugis "Metų" moralų rodytų rašytojo kiek skrupulatišką savijautą. Gryniems sangvinikams nėra didelių moralinių problemų nei konfliktų, nes jie nėra aistrų žmonės. Jų moralinis neatsargumas išsilieja daugiau žodžiais, kurie kartais gali būti aštrūs, grubūs, net trivialūs. Pas Donealitį šitai randame ne tik "Metuose", bet ir laiškuose ar metrikų įrašuose.

Tai patvirtina Donelaičio susirašinėjimai su amtmonu Ruhigu dėl bažnytinių žemių bylos, kuri buvo įskaudinusi mūsų rašytoją. Tokiais atvejais sangvinikas reaguoja greit, karštai ir išpila teisybę, nepaisydamas kokiais žodžiais: "Ponas Ruhigas, tas žmonių priešas ir mano persekiotojas — tas žmogiškos giminės atmata... Šitas žmogus be sąžinės, šitas, — šitas gyvulys, šitas dvigubas apsireiškimas pragaro ir pačio velnio".

Toks pat Donelaitis buvo savo sprendimuose apie kitus jo nelietusius, bet šiaip jo akyse blogus ar blogai gyvenusius žmones. Karčių, staigių žodžių jis nepagailėjo įrašyti metrikų knygon apie paleistuvę motiną ir jos vaiką, taip pat apie zalcburgiečius kalvinus - reformatus arba apie vėlesnį percentorių Tortilovijų. Visa tai vėliau pats išbraukė.

Donelaičio temperamentui būdingas jo darbumas ir pomėgių įvairumas. Ko jis nedarė, kuo nebuvo savo gyvenime ir savo parapijai: statytojas, ūkvedys, mokytojas parapijinėse mokyklose, meistras, kompozitorius, rašytojas ir gausus korespondentas draugams. Sangvinikas visą laiką kuo nors užimtas, bet niekad ilgiau prie vieno darbo. Jis iš karto veikia keletoje rolių. Jis daugiau praktikas, koks ir buvo Donelaitis, nei teoretikas. Daugiau organizarius ir administratorius, nors ir neperdaug rūpestingas, kaip tai pasirodė byloje dėl bažnytinio ūkio tvarkymo.

Niekur Donelaitis ir neparodė savo aukšto universitetinio išsilavinimo, išskyrus daug kalbų mokėjimą, kas taip pat liudija sangvinikų gabumą.

Nors ir būta šiame labai ryškiame sangvinike kai kurių melancholiškų bruožų — nusiminimo, apatijos, — tačiau jie neryškūs ir nežymūs. Pats Donelaitis manė turįs palinkimą į hypochondriją, atseit — psichoneurotinę būseną, kuri reiškiasi perdėtu susirūpinimu savo sveikata. Tačiau sveikatos jis turėjo tikrai gražios, nes pats prisipažįsta, jog per 35 metus sirgęs sunkiau tik vieną kartą. Ir jo parapijos vizitatorius rašė, jog Donelaitis, būdamas 66 metų amžiaus, dar buvęs gana judrios dvasios ir stiprus fiziškai. Dvasinis judrumas ir sveikatingumas, ypač tokiame amžiuje, taip pat būdingas daugiau sangvinikams.

Rašytojo charakteris dailėje

Vaizduodami Donelaitį mūsų dailininkai neturėjo jokios au-

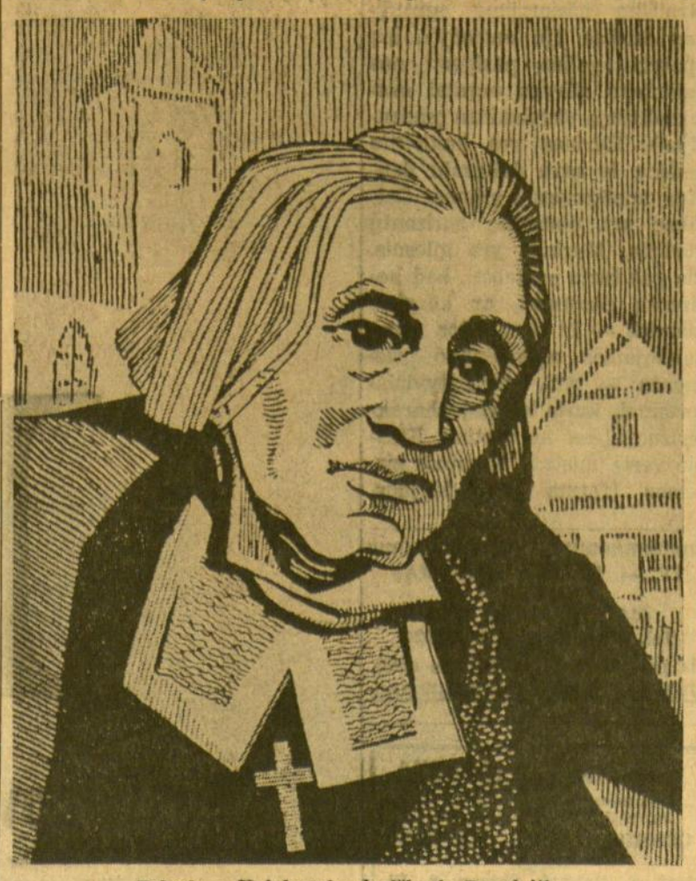

Telesforo Kulakausko lyriškasis Donelaitis

tentiškesnės portretinės medžiagos, tad tik iš raštų ar liudijimų bandė atspėti jo charakterį. Norėtume atkreipti dėmesį į keletą a la portretinių darbų ir pažiūrėti, ar tie bandymai yra pavykę.

Bene pirmasis grafiškas bandymas buvo Telesforo Kulakausko (ca 1935). Donelaitis išėjo pailgo veido, užsisvajojusių ar užsmąsčiusių liūdnų akių, stambios nosies, stiprių lūpų, šiaip jau labai sudvasintas, beveik mistiškai lyriškas. Tai tipiško melancholiko, ne sangviniko paveikslas.

Kitas medžio raižinys, darytas V. Jurkūno (1956), klasiškai išdailinto, beveik apskrito veido su pabrėžta kakta, stačia ryškia nosim, stipriom kietai sučiauptom lūpom ir tiesiu — realistišku, šaltu žvilgsniu pusiau į save, pusiau į pasaulį. Veidas ir jo išraiška primena suprastintą Goethę ar padailintą knygnešį revoliucininką Bielinį. Donelaitis iš šio dailininko rankos išėjo daugiau cholerikas — valingas, kietas, kovingas, racionalus.

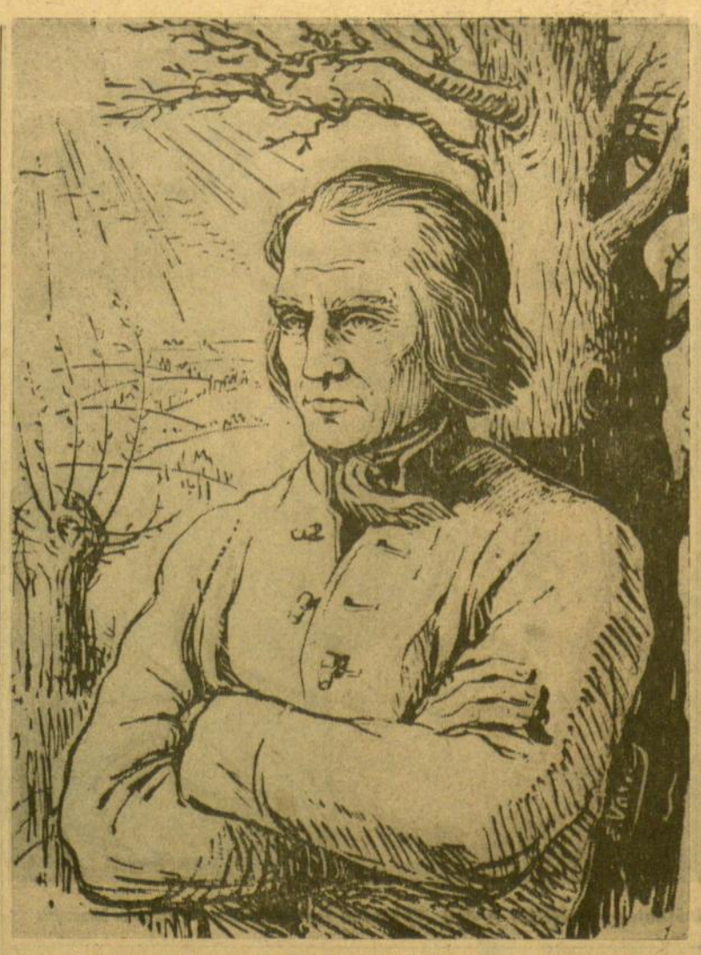

Bene autentiškiausias K. Donelaitis E. Varno piešinyje

Trečias gana įdomus V. Kalinausko raižinys (1963) pristato Donelaitį giliom, didelėm akim, žvelgiančiom daugiau savin arba kažkokion gelmėn. Nosis gana stambi, būdinga valingiesiems. Galva panarinta priekin, lūpos sučiauptos su ploniu viršutinėj ir stambiu atsilošimu apatinėj. Tai ne vado — kovotojo tipas, kaip pas Jurkūną, bet moralinio reformatoriaus - vizionierio, persvaroj melancholiko.

Ketvirtas darbas — Rimšos medalionas (1955) vaizduoja Donelaitį su kairiąja ranka parėmusį galvą, o dešiniąja rašantį ilga žąsies plunksna. Rašytojas atrodo pernelyg rimtas ir giliai susikaupęs. Veidas sausas, "kaulėtas", aštrių bruožų. Aštriai nuskliausta nosis, aštriai sučiauptos lūpos ir sukaupti antakiai. Tai padžiūvėlio mintytojo — įkūnytos melancholiškos rimtybės povyza, gana panaši — įsižiūrėjus — į Mykolaitį-Putiną.

Penktas Donelaičio paveikslas — K. Bogdano skulptūra (1963). Rašytojas sėdi suolelyje su atskleista knyga ant kelių. Kakta aukšta ir suraukta. Nosis stambi, "kuprota". Smakras stiprus, išsišovęs — pabrėžtas. Lūpos įkritusios tarp nosies ir smakro, stipriau sučiauptos. Akys paslėptos po dideliais, sukauptais antakiais. Tai asketas, raidės žmogus, žvelgiąs į gyvenimą per knygą. Ir dešinioji ranka taip padėta šalia knygos, kad, rodos, taria: "amen, taip turi būti, kaip parašyta!"

Tai melancholiško perfekcionisto, pedanto, gal reformisto, kone sektanto išvaizda bei poza. Donelaičiui knyga nebuvo būdinga — tik šalia varstoto, fortepijono ir kitų užsiėmimų. O jo moralai, nors ir dažni, toli nuo moralinių reformistų, juoba pedantų.

Gaila, šie penki geri ir įdomūs darbai Donelaičio dar neatrado. O būtų buvę nesunku sumedžioti mūsų tautoj tipiškesnių gyvų sangvinikų arba padaryti "sintetinį" kad ir iš tokių sangvinikų, kaip Tumas, Vaitkus, Binkis, nekalbant apie Girą.

Ne vokiška gotika, o barokinė riestoji būdinga šiam temperamentui. Viskas apvalu, kaip Levas Tolstojus pasakytų apie sangviniką Karatajevą: ir galva, ir krūtinė, ir pečiai, ir net rankos. Viskas lengva, laku, gyva, žaisminga. Nei svajonės, užsimąstymo, nei niūrumo ar valingumo. Žvilgsnis tiesus, lengvas, įspūdingas. O jau lūpas būtinai reikia bent tiek atverti, kad žodis būtų pasiruošęs išskristi kaip paukštis.

Iš kitų, mažiau rūpestingų ar pretenzingų darbų, vienas atrodo bus labiausiai atspėjęs tikrąjį Donelaitį. Tai E. Varno piešinys, paskelbtas "Literatūroj ir mene" 1963 m. pabaigoj. Donelaitis vaizduojamas bundančioj — pavasarinėj gamtoj. Tai gana taiklus išraiškinis momentas, nes sangvinikas jau savo prigimtimi priklauso pavasarinei nuotaikai. Donelaičio išvaizda čionai daugiau stebėtojo, ne svajotojo. Veidas žmogaus, kuris patenkintas savim, pusėtinai smagus ir džiugus. Visa jo statūra ir povyza yra natūrali, lanksti — banguota, kaip gamtos stuobrių. Šitoks Donelaitis — "natūralistas" mus labiau įtikina, negu kitų dailininkų "realistas", "reformistas" ar "mistikas - mintytojas".

NEGALIMA PAVARGTI...

(Atkelta iš 1 psl.)

įomis bei kitomis pasaulėžiūromis?

— Jonas XXIII padarė epochinius sprendimus, Paulius VI juos sumaniai tęsia. Darbai taip dideli ir fundamentalūs, kad pagrįstai yra manoma, jog juos vykdę asmenys buvo įkvėpti ir antgamtiniai remiami. Jų sumanaus ryžtumo dėka krikščionybės meilės dvasia išsivadavo iš žmogaus ribotumo ir įgavo sąlygas pilniau išsiskleisti.

Ateitininkijai ekumeninio susirinkimo dvasia nėra naujiena. Jos apraiškų randame prof. St. Šalkauskio bei jo mokinių raštuose. Ji jau būdavo diskutuojama ir daugelio dar anksčiau gana šiltai priimta.

Ekumeninio susirinkimo dvasia turės sėkmės, kai įsižiebs kiekvieno žmogaus širdyje. Ateitininkija viltingai sutinka tas mintis, pareikštas Katalikų Bažnyčios vadų. Manyčiau, kad pačių ateitininkų santykius ir veiklą ekumeninė dvasia praskaidrins ir sustiprins.

Toje dvasioje reikėtų ieškoti gyvesnio bendradarbiavimo kaip tarp įvairių organizacijų, taip net tarp pasaulėžiūrų. Pažinę vieni kitus, būtume mandagesni, mažiau užgaulūs ir mūsų socialinio bendravimo bei kultūrinio gyvenimo lygis pakiltų. Praktikuodami aiškų principingumą ir taikingumo dvasią metoduose, sėkmingiau sutelktume jėgas mūsų kultūriniams uždaviniams.

Toks bendravimas sukurtų palankesnę atmosferą tiesai pažinti, išjungdamas impulsyvius sprendimus ir sudarydamas sąlygas išminčiai reikštis.

(k. b.)

Bioinžinerija ir biologijos bei medicinos mokslas

(Atkelta iš 2 pusl.)

diku, norint neįjungti į aparatą tų natūralių judesių ir garsų. Toks aparatas irgi turėjo būti lengvas ir patogus, ilgo veikimo, savo surinktus davinius perduodąs iš didelių atstumų (turima galvoje raketos, o ateityje ir konsultacijos su gydytojais, gyvenančiais tolimuose nuotoliuose). Tokie aparatai taip pat turi būti saugūs ir veikti net drėgmėje ir vandenyje.

Biologinis nervų perdavėjas

Ši sritis apima ryšį su centrine nervų sistema. Žmogus turi daug priėmėjų, kurie pagauna ir perduoda įvairius vidaus elektrinius judesius į nervų centrą. Čia yra specialūs organai jausmui, spaudimui, skoniui, uoslei, regėjimui ir t. t. Tie visi jausmai yra nevienodi visose kūno dalyse. Arčiau centro juntama daugiau. Biologiniai jautrumo organai yra taip pat nevienodi žmonėse ir kituose gyviuose. Pvz. gyvatės yra labai jautrios infraraudoniems spinduliams. Tie biologiniai perdavėjai yra įdomūs daugeliu atžvilgių. Vieni yra tik dalelės centimetro, kiti tik dalelės milimetro — pagal reikalą. Tačiau jie irgi yra sukonstruktuoti ir gerai veikia. Kai astronautas skrenda aplink žemę, tai girdime jo kvėpavimą, juntame jo nuovargį, pulsą ir t. t.

Elektronikos dirva plati, ir net nežinia, kas joje dar išaugs. Kaip elektronikas turi daug pasiūlymų biologijos ir medicinos mokslui, taipgi ir biologas bei medikas turi daug pasiūlymų elektronikui.

Meno kritikos temomis: Stasys Goštautas (kairė je) ir dail. Vytautas Ignas. Nuotr. Vytauto Maželio

Pastabos ir nuomonės

KRITIKOS ETIKA

Atsiliepiant į A. Galdiko ir Br. Murino kūrybos sugretinimą

J. MIELIULIS

Jau kelintas kartas užtinku mūsų spaudoj keistą Br. Murino ir A. Galdiko gretinimą. Tuoj po Kultūros kongreso parodos Murinas buvo kaltinamas, kad jis dairosi į Galdiką. Paskutiniame "Margučio" (5) numeryje Murinas yra vadinamas pamėgdžiojimo pamėgdžiotoju. Aš mačiau Murino ir Galdiko parodas, bet man niekad nėra kilusi mintis, kad tarp jų kūrybos būtų koks nors panašumas. Aš apie juos visada galvojau, kaip apie du visai skirtingus kūrėjus. Tiktai šių kritikų įtaigotas, aš, savo paties nustebimui, atradau, kad tikrai Galdiko ir Murino kūryboj yra gana didelis, bet paviršutiniškas formų panašumas.

*

Kūrybiniame pasauly mes neretai susiduriame su trimis dalykais: pamėgdžiojimu, įtaka ir paralelizmu, arba kūrybos giminingumu. Skaitant parodų recenzijas, susidaro įspūdis, kad kai kurie kritikai šiuos esmėje visai skirtingus, bet, paviršutiniškai žiūrint, panašius dalykus vadina pamėgdžiojimu. Iš žmogiškos pusės žvelgiant, tai galima suprasti. Mūsų kaip ir visos Vakarų civilizacijos, socialinė santvarka nėra numačiusi aprobuotų kanalų nuolat generuojamos agresijos konstruktyviai kontrolei. Dėl to mes esame priversti naudotis kitiems tikslams skirtais kanalais. Ta aplinkybė išaiškina, kodėl kritikas, dažnai pats to nejausdamas, pasirenka ne pačią tikriausią, bet pačią kandžiausią ir labiausiai kritikuojamą asmenį žeminančią terminologiją. Dėl tų pačių priežasčių mūsų sąmonėje yra užblokuojami kanalai, kurie veda dažnai į labai paprastų dalykų supratimą. Čia mes susiduriame su kritiko ne intelektualiniu, bet emociniu nepasiruošimu, kurio priešingybė yra būtina sąlyga nesimpatiškos ar nemėgiamo stiliaus kūrybos įvertinimui.

*

Pamėgdžioijimas yra pati žemiausia ir pati vulgariausia "kūrybinio" (šiame lygyje apie tikrą kūrybą dar negalima kalbėti) artimumo forma. Pvz. mokinys, dar nesuprasdamas savo mokytojo kūrybinių principų, gali pamėgdžioti jo manierą. Tvirtinti, kad Murinas pamėgdžioja Galdiką, šia prasme būtų absurdiška, ir aš nemanau, kad "Margučio" kritikas, nors ir pamėgdžiojimą ir sudvigubina — pamėgdžiojimo pamėgdžiojimas — naudotų savo terminą šia prasme.

*

Tuo tarpu, kai pamėgdžiojimas yra aiškiai negatyvus terminas, **įtaka** vertės atžvilgiu yra daugiau neutrali. Kritikas, kalbėdamas apie įtaką, paprastai kūrinio nei žemina, nei kelia, bet tiktai padeda kūrinį geriau suprasti, kaip kūrybinių tendencijų rezultatą. Žinoma, perdaug stipri įtaka, kuri išmuša kūrėją iš balanso, kada jo kūryba tampa kitos stipresnės kūrybos šešėliu, tada ji tampa jau negatyviu faktorium. Šios rūšies įtaka jau suartėja su pamėgdžiojimu. Mano nuomone, šia ar artima prasme "Margučio" kritikas savo terminą ir naudojo. Bet ir šiuo atveju su "Margučio" kritiku negaliu sutikti. Nors išviršinis formų panašumas yra neabejotinas, nes abu kuria barokiniame organicistiniame stiliuje, jų kūrybos esmė, kuri reiškiasi formos ypatumų santykių kvalitetais (arba forminių akordų vertėmis) yra visai skirtinga.

*

Įtaka negali būti negatyvus dalykas, nes kiekviena kūryba yra įvairių įtakų rezultatas. Mes negalime duoti nieko, ko mes iš kur nors nepriėmėme. Kūrybai medžiagą ir didelę dalį kūrybinių principų mes turime pasiimti iš kitų — iš kultūrinio lauko. Jei mes atmetame šį pasisavinimą, mes užkertame kelią progresui. Tada mes atsistojame kartu su tomis tautomis, kurios, neturėdamos rašto, protėvių patyrimais negali pasinaudoti, nes kiekviena karta savo patirties turtą turi iš naujo sukurti.

Iš kitos pusės, formų ar net kompozicijų panašumas yra neišvengiamas. Pasaulyje yra tiek daug dailininkų, ir jei mes pradėsime juos grupuoti panašumo atžvilgiu, tai kiekvienam rasim ne po vieną, bet dešimtis ar net šimtus atitikmenų. Kokie panašūs vienas į kitą yra japonų ir kiniečių tapytojai. Skirtumai yra tokie subtilūs, kad nespecializuota vakariečio akis jų visai nepastebi.

*

Paralelizmas, arba kūrybos giminingumas, akivaizdus tuo atveju, kai kelių menininkų kūryboj pastebime panašias ar giminingas psichines tendencijas, kurios apsireiškia vienokiu ar kitokiu kūrybinių principų, stilistinių tendencijų, interesų ar formų artimumu. Pvz. visi ekspresionistai, nežiūrint, kokiame stiliuje jie kurtų (realistiniame, oficialiame ekspresionistiniame ar abstraktiniame) turi ką nors bendro. Tas pats galioja ir kitoms kūrybinėms tendencijoms. Mūsų Čiurlionis, pavyzdžiui, yra giminingas su anglų William Blake, bet dar labiau su prancūzų Odilon Redon, nors išviršinio formų panašumo mes pas juos nedaug terasime.

Kūrybinio giminingumo pas Br. Muriną ir A. Galdiką, nors abu yra labai artimi ekspresionistiniam poliui, aš matau labai mažai. Visų pirma, Murino kūryba yra introvertinė, o Galdiko ekstrovertinė. A. Galdikas yra berniniška kūrybinė asmenybė, plataus, sakyčiau, net teatrališko užsimojimo egzotiškas estetas (jo asmenyje šių ypatybių galime pasigesti, nes dailininko kūryba neretai eksternalizuoja užgniaužtas tendencijas). Murinas yra kuklesnių polėkių ir savo žvilgsniu daugiau nusikreipęs į gilumą. Galdikas yra platesnių horizontų kūrėjas, Murinas yra gilesnis. Čia pat turiu pastebėti, kad horizontų platumas, ar kūrybos gilumas — ir visos kitos mano naudojamos apibūdinimo priemonės — yra figūratyviniai terminai, kurie kūrybą charakterizuoja, bet ne vertina. Kūrinio vertę nustato forminės sistemos (forma tapęs' idėjinis, emocinis, ar koks kitoks turinys — forma be turinio negali egzistuoti) išbaigtumas ir rangas.

*

Pamėgdžiojimas realybėje yra daug rečiau sutinkamas, negu apie jį kalbama. Ir dažniausiai jis yra tuščia sąvoka. Jei mes iš kiekvieno dailininko reikalausim atskiro ir skirtingo kūrybinio veido — pažiūra, kuri susiformavo 20 a. pradžioje, kuri tačiau yra labai abejotinos vertės ir šiandien jau turėtų būti atgyventa — tada išeitų, kad iš dviejų ar daugiau giminingos prigimties, kad ir labai talentingų menininkų, kurie norėdami būti ištikimi sau, neišvengiamai turi eiti ir artimais kūrybiniais keliais, bet tik vienas turi teisę būti savimi. Kūrinių negalima vertinti, mechaniškai lyginant ir atrenkant forminius fragmentus. Formų repertuaras yra **visų** dailininkų nuosavybė, o kūrybinį veidą sudaro ne paskirų formų charakteris, bet tų formų kuriama nauja realybė. Ne formose yra menas, bet tarp formų. Meno esmė yra tas neapčiuopiamas formų santykis, kuris keičia formos charakterį ir teikia jai naują vertę, tas magiškas santykis, kuris paprasčiausiame prozaiškame objekte ar dažo dėmėje leidžia mums pajusti negalimų ir neįsivaizduojamų pasaulių realybę, tas nuostabus, bet nebūtinai malonus melas, svajonė ar optinė iliuzija, kurią mes pravardžiuojame tiesa.

*

Kritikas turi teisę ir pareigą iš menininko reikalauti visos energijos, viso atsidėjimo. Bet įsipareigojimas yra abipusis. Menininkas turi teisę iš kritiko reikalauti visiško bešališkumo. Tačiau tarp kritiko ir menininko yra esminis skirtumas. Menininkas turi teisę, kartais net pareigą, būti subjektyviu ir pripildyti savo formas savomis emocijomis. Kritikas tos teisės neturi. Nors jis būtų ir puikiausias stilistas, jis turi, rašydamas kritiką, išjungti savo kūrybinį mechanizmą ir sharakterizuoti dailininką pačiais tiksliausiais, kad ir labai neskambiais, terminais. Frazė pirmoj eilėj turi būti tiksli, o po to, jei įmanoma, ji gali būti ir skambi.

Kritika yra nelengvas darbas. Kiekviena kūryba yra specifinis fenomenas. Tuo tarpu visi mūsų terminai yra bendratys, o ką nors specifinio aprašyti bendratimis yra tas pats, kaip organinių kreivių raizgyną išreikšti tiesiosiomis. Menininkas kuria estetines realybes, o kritikas prie jų savo bendratimis gali tiktai priartėti. Kaip taisyklė, nei vienas kūrėjas, nei jo kūryba, kaipo specifinės gyvenimo apraiškos, nė vienai standartinei bendračiai neatitinka ir reikalauja specifinės studijos.

Su apgailestavimu reikia konstatuoti faktą, kad mes turime per daug kritikų, kurie yra labai skubūs apkabinėti dailininkus iš anksto paruoštomis etiketėmis. Šia proga noriu paminėti ir Andriaus Ašmenos sukiliminės parodos recenziją. Nors paroda, mano nuomone, buvo teisingai įvertinta, bet tokie išsireiškimai, kaip "arkliavagystė", arba "vienaakis renkamas akiųjų vadu" yra per daug apkrauti emocija ir per daug kalba apie paties kritiko, nebūtinai jam pačiam žinomą, nieko bendro su estetika neturintį emocinį nusistatymą kritikuojamo asmens ar jo kūrybos atžvilgiu, o per mažai kalba apie kritikuojamąjį dalyką.

TV — RADIJŲ TAISYMAS
P. RUDĖNAS
4448 S. Western Ave.
Tel. 847-4829 ir YA 7-1026
Čia pat galite gauti Briedžio dažų.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Licenzijuota lietuvių įmonė registruota U.S. Depart. of Justice
COSMOS PARCEL EXPRESS Corp.
3212 S. Halsted, Chicago 8, Ill.
Tel. — CA 5-1864 ir WA 5-2737.
MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE
2608 W. 69 St., Chicago 29, Ill
Tel. — WA 5-2737
Didelis pasirinkimas medžiagų ir visų kitų siuntiniams tinkamų prekių žemomis kainomis.
Vedėjai: Edv. ir Vyt. Žukauskai
Maisto siuntiniai iš Danijos, akordeonai iš Europos sand., šaldytuvai, automobiliai ir kitos prekės iš Sov. Sąjungos sandėlių.

MOVING
Apdraustas perkraustymas įvairių atstumų
A. VILIMAS
3415 S. Lituanica Ave.
Tel. FRontier 6-1882

ANTANAS TVERAS
DIPL. LAIKRODININKAS
Gerųjų firmų laikrodžiai, brangenybės, religiniai dalykai (devocionalai) ir prekės dovanoms.
2646 W. 69th St. Tel. RE 7-1941

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
TAISYMAS yra mūsų SPECIALYBĖ. VISŲ GAMYBOS • GREITAS patarnavimas • GARANTIJA • KREDITAS.
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO 29, ILL. TEL.: 471-2446

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
TURI DVI KRAUTUVES CHICAGOJE:
BRIDGEPORTE, 3207 S. Halsted St., VIctory 2-4226
Vedėjas E. RUDAITIS
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PRosp. 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad. ir ketvirt., nuo 9 iki 9:30. kitom dienom nuo 9 iki 6 v.v. Penktadieniais vakare iki 9:30 val. vakaro. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 valandos.

Įsigykite "STAINLESS STEEL" komplektą
DABAR — Pasiūlymas galioja tik iki birželio 30 d.

FREE
5 PIECE PLACE SERVICE TO SAVERS

DOVANOS TAUPYTOJAMS

Kviečiame pradėti taupymo sąskaitą su tiktai maža pinigų suma, ir įsitikinti mūsų bendrovės saugumu ir mokamu pelnu Jūsų indėliams.

DABARTINIU LAIKU EINA "STAINLESS CLUB" VAJUS įsigyti šakučių, peilių ir šaukštų komplektą. Taupytojai padėdami $100.00 ar daugiau į taupymo sąskaitą, pradžiai gaus veltui vieną komplektą. Toliau galite įsigyti daugiau lengvomis sąlygomis.

DIVIDENDAS MOKAMAS UŽ SUTAUPAS KAS 90 DIENŲ

SAVE	PAY	YOU RECEIVE
$100.00	Nothing	1st place setting
25.00	$2.25	2nd place setting
25.00	2.25	3rd place setting
25.00	2.25	4th place setting
25.00	2.25	5th place setting
25.00	2.25	6th place setting
25.00	2.50	4-piece completer set
25.00	4.00	4-piece hostess set
25.00	2.25	6 Iced-tea spoons
25.00	2.25	6 teaspoons
25.00	5.00	Mahogany finished chest
$350.00	$27.25	50 pieces in handsome chest

ANT INVESTMENTŲ DIVIDENDAI YRA PRISIUNČIAMI ČEKIU Į NAMUS KETURIS SYKIUS PER METUS. ŠIAS SĄSKAITAS REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIE GYVENA IŠ NUOSIMČIŲ.

5 1/4%
Dabart. Pelnas ant Bonų Sąskaitų

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSN.
1447 So. 49th CT., CICERO, ILL.
TEL. 656-6330 JOS. F. GRIBAUSKAS, Secy.
SAVINGS INSURED UP TO $10,000 BY F.S.L.I. CORP., WASHINGTON, D.C.
OFFICE HOURS: DAILY 9 TO 5; MONDAY 9 TO 8; SATURDAY 9 TO 1; CLOSED WEDNESDAY

4 1/2%
Dividendas ant Investmentų

Atsisveikinimas su Viktoru Jungferiu

GEDIMINAS GALVA

Kai nepriklausoma Lietuva kūrėsi, visko trūko, o ypač paruoštų darbininkų. Anuo metu buvo sunku surasti lietuvį vairuotoją, dar sunkiau įvairių sričių darbuotojus. Nedaugelis prasikišusių nelietuvių, kurie buvo bolševikinės revoliucijos priversti Rusiją apleisti, pritapo Lietuvoje. Dar mažiau sulaukėme nuoširdžios talkos iš vakarų.

Viktoras Jungferis (Victor Jungfer) vokiškojo spaudo romantikas, ieškotojas, surado lietuvių tautą visai kitokiu būdu kaip kryžiuočiai, žygiavę jos naikinti, ar jų įpėdiniai, vykdę didžiąją veržlą į rytus.

Kai Pirmojo pasaulinio karo metu vokiečių karinė vadovybė buvo paruošusi slaptą planą "atsilikusiai lietuvių ūkininkų tautai" nutautinti, Plungėje vadovavo didžiosios vokiečių karinės mašinos mažyčiam sraigtui buvęs Muencheno universiteto ekonomikos studentas Victor Jungfer. Ten jis susipažino ne tik su katalikų dvasiškiais, kai kuriais šviesuoliais, bet ir su Berlyno nelemčiai pasmerktąja lietuvių tauta. Oginskių biblioteka jam pravėrė akis ir buvo paskatu išleisti 1918 m. "Kulturbilder aus Litauen" (Lietuvos kultūros vaizdus).

Jo pažintis su prel. K. Jasėnu, platesnės apimties kultūrininku, gyvenusiu Latvijoje, buvo pakurstymas išversti Simano Daukanto "Lietuvos būdą" ir išleisti 1926 m. "Altlituaen" (Senoji Lietuva) vardu.

Grįžimas į Lietuvą

Vokietijai karą pralaimėjus, jos karinė mašina subyrėjo. V. Jungferis tęsė ekonomikos studijas (1918—21 m.) Freiburgo universitete. Jis gavo daktaro laipsnį už disertaciją "Lietuvos miško medžiagos išvežimas". Gavęs ekonomikos doktoratą, vienerius metus studijavo filosofiją. Kurį metą dirbo Klaipėdoje Lietuvos vyriausybės remiamo vokiečių kalba laikraščio redakcijoje. 1925 m. pakviestas docentu Lietuvos universitete dėstyti ūkio istorijai, vėliau statistikos įvadui, ūkio doktrinų istorijai ir sociologijai.

Anais 1925 metais aš pradėjau studijas Lietuvos universitete. Kai klausiau jo ūkio istorijos kursą, Jungferis jau buvo gerokai pramokęs lietuvių kalbos. Kartą jis mane kalbino, ar negalėčiau jo pamokyti lietuvių kalbos, o ypač tarsenos. Jis žadėjo atsiteisti ir mane mokyti vokiečių kalbos. Neilgai truko savybės mokymasis, tačiau jis paliko neišdildomą vaizdą.

Viktoras Jungferis buvo romantikas, ypatingai švelnaus būdo. Jis protarpiais mėgo pašaipą, tačiau švelnią, neužgaunančią. Išorinė laikysena ir apranga buvo tipiškai vokiška. Santykiuose su kitais visuomet mandagus, dažnai nusilenkiąs griežtu kampu, vokiečiams įprastu būdu, tarytum būtų spyruoklės palenkiamas ir atitiesiamas. Jo išorinėje laikysenoje buvo ryškus karinės drausmės spaudas.

Į lietuvių tautą jis žiūrėjo ne tikroviškomis, bet lyriko akimis, tarytum ji būtų buvusi užburtoji pasakos karalaitė.

Dainius apie Lietuvą

Kai V. Jungferis grįžo į Lietuvą, buvo nelengvi valstybės kūrimosi metai, bet jie buvo taipgi sunkūs ir jo tėvynėje Vokietijoje. Galimas dalykas, kad Vokietijos sudrumstoji tikrovė jį ir pastūmėjo į Lietuvą, tačiau jį viliojo taipgi dideli lietuvių tautos dvasiniai turtai. Jis mėgo akademinį darbą, tačiau šioje srityje jis tik atliko savo pareigą. Per 15 m. ekonomikos klausimais jis nedaug straipsnių teparašė, dar mažiau gilesnių studijų. Jo paskaitos buvo raštu tvarkingai paruoštos ir gana nuotaikingai skaitomos. Tačiau savo paskaitų jis neišleido, nors į jas buvo daug darbo įdėjęs. Jo žvilgsnis buvo nukreiptas į lietuvių tautą, jos lobyną, kad apie jį prabiltų vokiečiams.

Kam poilsis, o kam darbymetė... Nuotr. A. Kezio, S. J.

Jau 1913 m. išleidžia poezijos rinkinį "Priešaušris", tik 20 metų sulaukęs. Apie Lietuvą jis parašo keletą veikalų. Poetiškomis pynėmis jis prabyla veikale "Hinter den Seen, hinter den Waeldern" (Už ežerų, už miškų), 1932 m. Jis išleidžia "Litauen, Antlitz eines Volkes" (Lietuva, vienos tautos veidas) 1938 m. ir metams praslinkus "Litauischer Liederschrein" (Lietuviškų dainų dėžutė). Jo romane "Der Weg der Skaringa" (Skaringos kelias), išleistame 1940 m., bandė saviškai lietuvių tautos praeitį perkelti į dabartį

V. Jungferis buvo darbštus, kritiškas ir geras talkininkas. Lietuvoje jis nesistengė išeiti iš akademinio rato. Lietuvai buvo ištikimas, iki jis gyveno Kaune. Kai kurie raštai, išleisti Vokietijoje šio pokario metu, turėjo sukelti lietuvių nusistebėjimą. Auksinė gija, siejusi jį su Lietuva, rodė silpnėjimo ženklus.

Jis savotiškai, poetiškai mylėjo lietuvių tautą ir apie ją eilėje veikalų vokiečiams bylojo. Pastarojo karo metu, galimas dalykas, jis buvo gundomas įsijungti ir okupacijos tarnybon, bet liko ištikimas sau. Karo metu jis profesoriavo Poznanės universitete, o vėliau Nuernbergo ir Erlangeno aukštosiose mokyklose. Nuernberge jis ir mirė, sulaukęs 71 m. Silezietis apleido pasaulį Bavarijoje, buvusioje nacionalsocializmo tvirtovėje, kurioje vėliau vyko nugalėjusiųjų teismas nugalėtiems.

Tuo metu, kai jo tėvynėje aidėjo klaikūs grasinimai lietuvių tautai, Jungferis nuoširdžiai šnekėjo apie jos veidą, kurį piešė žydriomis spalvomis.

BALTŲ KALBOS

Kalbininkams baltų giminės tėra pažįstamos trys kalbos, būtent: lietuvių, latvių ir prūsų. Pirmieji dvi kalbi mokslui labai pažįstami, nes jiedvi tebėra gyvi. Prūsų kalba kur kas mažiau pažįstama, negu lietuvių ir latvių kalba, nes ji seniai jau mirusi. Prūsų kalbos mirimas tuo labiau apgailėtinas, kad jos ne ką ir palaikų teturime paveldėję.

Bet ir prūsų kalba laimingesnė už kuršių ir jotvingių kalbas. Prūsų kalbos yra likę vienas antras ir ilgesnis tekstas, tuo tarpu kad iš pastarųjų kalbos nėra likusio nė visų mažiausio tekstelio. Visas kuršių ir jotvingių kalbos turtas — kelios dešimtys vardų.

K. Būga (iš Rinktinių raštų I t.)

KALBINĖS ŠIUKŠLĖS

Ir žmonių kalbą suvartojant gramatikos tikslui, reikia būti atsargiam: mūsų tauta nuo senų senovės kentėjo visokias svetimas įtekmes, kurios gerokai sugadino ir tautos kalbą. Trumpai sakant, pačių žmonių kalboje daug kas yra paremta ant svetimųjų kalbų: iš svetimųjų kalbų įsibrovė mūsų kalbon ne tiktai daugybė svetimų žodžių, bet ir nemaža reiškinių, kurie teršte teršia mūsų žmonių kalbą. Taip, prie žodžių ir reiškinių tikrai lietuviškų, vartojamų tarp žmonių nuo senų senovės, yra mūsų šnekamoje kalboje daug ir šiukšlių. Tos šiukšlės reikia mokėti atskirti nuo grūdų, nes gramatikai tiktai žmonių kalbos grūdai tereiktų suvartoti.

J. Jablonskis

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas
Apdraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Ill.

DAINA ELECTRONICS
Sav. Inž. A. Šemėnas
TV - RADIJAI - JUOST. REKORDERIAI
STEREO FONOGRAFAI - PLOKŠTELĖS
ANTENOS - BATERIJOS - LEMPUTĖS
EL. VIRT. PRIETAISAI - LAIKRODŽIAI
Viskam žemiausios kainos ir garantija
3321 S. Halsted St. - CLIFFSIDE 4-5665

FRANK'S T. V. & RADIO, Inc.
3240 S. HALSTED ST. Telef.: CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ. PARDAVMAS IR TAISYMAS
ORO VĖSINTUVAI — AIR CONDITIONING

- Artesian Restaurant -
AND LOUNGE
2432 WEST 63rd STREET
Jau yra pilnai įrengtas ir veikia, turi virš 300 sėdimų vietų.

Čia galite netik gerai ir nebrangiai pavalgyti, bet atšvęsti krikštynas, vedybas, sukaktuves ir kitokias Jūsų šeimynines ar visuomenines progas.

Elektriniai vėsinamas. Atvykit į mūsų restoraną-lounge, kur valgių pasirinkimas įvairus, nebrangios kainos ir taip pat didžiausias pasirinkimas vietos ir užsienio gėrimų. Parap. draugijos, klubai ir vienuolynų rėmėjų draugijos susirinkimams ir posėdžiams bankieto patalpomis naudojasi nemokamai. Telpa virš 300 asmenų. Kad būtumėt užtikrinti dėl vietos, patelefonuokite 436-4622. Atdaras nuo 6 val. ryto iki 1 val. nakties.

STANDARD FEDERAL
SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4192 ARCHER AVE. — CHICAGO, ILLINOIS 60632
Telef.: VIrginia 7-1141
TURTAS — $87,000,000 REZERVAI — $8,500,000
Už taupmenas mokame 4¼% dividendą kas 3 mėnesiai
PASKOLOS NAMAMS ĮSIGYTI AR TAISYTI
VALANDOS: Pirmadieniais 9 iki 8 v. v. Antrad. 9 iki 4 v. v. Trečiadienį — nedirbama. Ketvirtad. 9 iki 8 v. v. Penktad. 9 iki 4 v. v. Šeštad. 9 iki 12 v.
JUSTIN MACKIEWICH, Jr., Prezidentas

4½% current dividend — 5% on investment bonus
4½% DIVIDENDŲ MOKAM PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokame 4½% dividendų kas pusmetį ir dar išmokame po ½% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., antrad., Penktad. ir Šeštad. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečiad. uždaryta: ketvirtad. 9 v. r. — 8 v. v.

Pasinaudokite Draugo „Classified" skyriumi.

Du kiemai automobiliams pastatyti veltui. Į vieną galima įvažiuoti iš Western Ave., o kitas užpakaly namo.

Chicago Savings AND LOAN ASSOCIATION

Duodame paskolas namams pirkti, statyti naujus namus arba perfinansuoti jūsų seną paskolą naujai susidariusioms jūsų sąlygoms. Atsiminkite, kad Chicago Savings labai lengva pasiekti telefonu ir pasiteirauti apie mūsų sąlygas. Dar geriau atvykti asmeniškai ir gauti nemokamą patarimą iš geriausio šios srities specialisto.

Svarbu pasirinkti vietą pinigams taupyti, bet dar svarbiau pasirinkti vietą, iš kurios gali finansuoti arba gauti paskolas savo namams ar apartamentui. Kviečiame bet kada užeiti, būsite nuoširdžiai sutiktas!

HANDY HOURS
Monday ..... 12:00 P.M.-8:00 P.M.
Tuesday ..... 9:00 A.M.-4:00 P.M.
Wednesday .. Closed All Day
Thursday .... 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Friday ..... 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Saturday .... 9:00 A.M.-12:30 P.M.

Marquette Parke -- Amerikos Lietuvių Sostinėje
6245 SO. WESTERN AVE., CHICAGO 36, ILLINOIS GRovehill 6-7575

Chicago Savings & Loan Association žymesniųjų krašto finansinių įstaigų tarpe yra viena stipriausioji, saugiai ir pavyzdingai tvarkanti savo įstaigos reikalus. Mes nesiveržiame tapti pačia didžiausia įstaiga, bet dedame pastangas visuomet teikti geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams, ir siekiame visada būti stiprūs finansiškai. Chicago Savings bendrovė per visus 40 savo gyvavimo metų visuomet yra išmokėjusi savo taupytojams pilną taupomą sumą ir mokėjusi ne mažesnius, kaip 3% dividendus.

Šios bendrovės vadovybė ir šiandien tęsia tą pačią atsargią, bet protingą administravimo politiką, kuri apsaugo Jūsų santaupas ir neša gerus dividendus.

4½% Current Dividend on Investment Accounts

- Vacation Club
- College Bonus Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- Christmas Club
- Insured Family Savings
- Notary Public Service
- All types of Insurance
- Free community rooms for your organization meetings
- Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members
- U. S. Postal Stamp Machine Service
- Sell and redeem U. S. Bonds
- Two large free parking lots
- Drive-In Window
- Save-by-Mail Kits
- Travelers Checks
- Safe Deposit Boxes

Kultūrinė Kronika

● **Vlado Jakubėno daina "Vėjas"** bus atlikta Tarptautinės draugijos šių dienų muzikai remti (International Society for Contemporary Music) visuotiniame narių susirinkime š. m. birželio 20 d. Ši gan sunki, naujoviško stiliaus daina koloratūriniam sopranui buvo parašyta M. Kripkauskienei, bet nesuspėta išmokti prieš solistės paskutinį rečitalį. Dabar dainą atliks dainininkė Consuelo Lopez - Šroubek, kolumbietė, ištekėjusi už čeko smuikininko, Chicagos simfoninio orkestro nario. Daina bus išpildyta anglų kalba; vertimą parūpino Roosevelt universiteto profesorius Edw. Hartwig, pažįstamas daugelio mūsų kultūrininkų, kaip kompozitorės Giedrės Gudauskienės, dainininkės S. Valiukienės ir kit.

Kompozitoriui V. Jakubėnui šiemet sukanka 60 metų, o šį šeštadienį 6 v. vak. Jaunimo centre įvyksta jo fortepijono mokinių rečitalis.

● **Arch. V. Žemkalnis ir pavojus Čiurlionio paveikslams.** Nors Lietuvoje didžiuojamasi, kad M. K. Čiurlionio muziejuje eksponuoti Čiurlionio darbai turi didelę, neįkainojamą vertę, bet jau ne pirmas kartas nusiskundžiama, kad dailininko drobės esančios menkose patalpose. "Tiesoje" (nr. 120, geg. 24) rašoma, kad tos Kauno patalpos su M. K. Čiurlionio paveikslais "neužtikrina ilgo ir saugaus šių paveikslų išlaikymo". Esanti reikalinga speciali temperatūra, šviesa, griežtas drėgmės režimas.

Neapsieita be Miestų statybos projektavimo instituto architekto V. Žemkalnio pagalbos. Jis padarė specialaus priestato prie dabartinio muziejaus projektą. Priestatas būsiąs 2 aukštų ir turės apie 400 kv. mtr. ploto.

● **Lietuvoje mirė prof. K. Baršauskas.** Gegužės 13 d., atšventęs 60 m. gimimo sukaktį, po 11 dienų, gegužės 24 d., Kaune mirė Kauno Politechnikos instituto rektorius, akademikas prof. Kazimieras Baršauskas. Sukaktuviniame straipsnyje Lietuvos spauda minėjo, kad Baršauskas dar nepr. Lietuvos metais tyrinėjo kosminius spindulius ir anuometinės vyriausybės buvo siųstas gilinti studijų į Berlyną. Nekrologe Berlynas nutylėtas ir nepr. Lietuvos valdžiai bei universitetui teko priekaištų, kodėl Baršauskas tebuvo pasiekęs tik vyr. asistento vietą. Tuo tarpu 1925 m. baigęs Mariampolės gimnaziją K. Baršauskas laboranto pareigas Lietuvos universitete jau ėjo nuo 1929 m., taigi teturėdamas 25 m. amž. Kelti Baršausko partiniai nuopelnai, bet vėl nutylėta, kad moksle pasižymėjęs velionis yra buvęs "Lietuviškosios Enciklopedijos" (Kaune leistos) bendradarbis, be to, dar bendradarbiavo "Kultūros", "Gamtos" ir "Varpo" žurnaluose, rašė "Lietuvos Žiniose".

K. Baršauskas paliko daugiau 60 mokslo darbų iš kosminių spindulių, ultragarso, puslaidininkių, magnetinio branduolinio rezonanso srities. Jis iškilmingai palaidotas gegužės 26 d. Petrašiūnų kapinėse. Pagal 11 gydytojų paskelbtą medicininą išvadą jis sirgęs vėžio liga.

● **Apleistas Vilniaus senamiestis.** Mus jaudina senojo Vilniaus techninė būklė — tokiais žodžiais "Tiesoje" (nr. 98, bal. 26) kai kuriuos Vilniaus senamiesčio klausimus iškėlė inž. arch. A. Pilypaitis. Jo nuomone senamiesčio sutvarkymui (jame gyvena apie 50,000 gyv.) skiriama per mažai lėšų. Esą lėšos išsklaidomos. Nors prieš penkerius metus buvo patvirtintas Vilniaus senamiesčio rekonstravimo projektas, per praėjusius ketverius metus kapitaliniam remontui išleista 2,400 tūkst. rublių, bet beveik nesimato efekto.

Pagal Pilypaitį buvusio geto rajonuose dar matyti karo pėdsakai — jis siūlo šiuos kvartalus sutvarkyti ir įkurti geto muziejų. Lieka daug neišspręstų klausimų, darbus atlieka daug įvairių organizacijų, o pats senamiestis, siūloma, turįs tapti sveiku ir patogiu gyvenamuoju rajonu.

● **Dylan Thomo gyvenimo drama teatro scenoje.** Šio žymiausio pokario metų Anglijos poeto trumpas gyvenimas Dylan Thomą pažinusių atsiminimuos ir apie jį parašytų knygų puslapiuos tampa jau kone legenda. Poetas mirė 1953 metais New Yorke, vieno savo ilgesnio vizito Jungtinėse Amerikos Valstybėse metu, sulaukęs vos 39 metų amžiaus. Šimtmetinėje, jau kone visapusiškai išsemtoje anglų poezijos raidoje Dylan Thomo kūryba buvo tikrai lūžtvinis atgaivos pūstelėjimas tiek kalbine formos, tiek turinio gilumos prasme. Be kita ko, poetas buvo taipgi nuostabus savo bei kitų poetų kūrybos rečituotojas, kurio lūpose šiaip jau gana dusli anglų kalba nuaidėjo neįtikėtinu skambumu. Tad ir jo įskaitytos plokštelės visur, o ypač Amerikoje ir Anglijoje, išperkamos didžiausiais tiražais.

Pats Dylan Thomas, kaip žmogus, buvo be galo spalvinga, bet ir nelygi bei prieštaringai tragiška asmenybė. Tad ir nenuostabu, kad poeto gyvenimas teikia dėkingos medžiagos sceniniam veikalui. Pastaruoju metu viena tokia drama, pavadinta tiesiog "Dylan" jau yra pastatyta ir New Yorke, Plymouth teatre. Jos autorius yra Sidney Michaels, o dramos kontūriniams rėmams davė medžiagos Malcolm Brinnin knyga "Dylan in America". Įdomu, kad šiame Plymouth teatre Dylan Thomą vaidina garsusis aktorius Guinness.

Viršuje — tikrasis **Dylan Thomas**; apačioje — aktorius **Guinness** Dylan Thomo rolėje.

● **Kritikuoti ar nekritikuoti?** Vilniaus dramos teatre jau pusmetis, kaip pastatyta A. Griciaus komedija apie Lietuvos gyvenimo blogybes "Buvo buvo, kaip nebuvo..." Ligšiol apie komediją nepaskelbtas jokio kritiko žodis ir tik neseniai apie veikalą nežinovo D. Šniuko pastabas atspausdino "Tiesa" (nr. 114, geg. 17). Šniukas pastebėjo, kad apie šią Kymantaitės pastatytą Griciaus komediją buvę ir neigiamų nuomonių. Pats Šniukas taip pat neigiamai pasisako apie pastatymą, įvairiais atvejais padaro priekaištų ir Griciui. Žiūrovas — "kritikas" dabar rašo: "Spektaklyje sukčiai jaučiasi nebaudžiami... susidaro įspūdis, kad visos niekšybės vyksta ne mūsų aplinkoje, kad jas daryti nesunku, kad viršum jų nekabo teisingumo ranka". Pasigendama ir netikroviškumo. Vis dėlto, pagal Šniuką, Griciaus komedija esanti "didelis smūgis" sukčiams, vagims, žiopliams, tiems, nuo kurių Lietuvos visuomenė vis dar patiria materialinių ir dvasinių nuostolių.

● **ARCH. J. MINKEVIČIAUS LEIDINIAI.** Apie architektūrą, statybos klausimus per pastaruosius kelerius metus Lietuvoje išleistos trys jauno architekto **J. Minkevičiaus** knygos: **"Architektūra ir jos tolesnio vystymosi perspektyvos"** (1962), **"Lietuvos TSR interjerai"** (1963 — išleista lietuvių, rusų, anglų, vokiečių kalbomis) ir **"Miestai vakar, šiandien ir rytoj"** (1964). Pirmoje knygoje J. Mincevičius nagrinėja statybinių medžiagų, technikos pažangos ir architektūrinių išraiškingumo formų klausimus praeityje ir dabar. Antroje, apie interjerus, pagal "Lit. ir Meną" (nr. 19) autorius pabrėžia, kad meniškų interjerų (vidaus įrengimų kavinėse ir kitur) kūrimas esąs "didžiulės reikšmės socialinis uždavinys" ir šio tikslas — gerinti žmonių buitį. Trečiame leidinyje apie miestus sukritikuota kapitalizmo sąlygomis vykdoma statyba — esą ji auganti chaotiškai ir kontrastingai, matomas "milžiniškas skirtumas" tarp miestų centrų ir darbininkų kvartalų užmiesčiuose (nemažesnis skirtumas ir komunistinio režimo miestuose — E.). Visi trys leidiniai iliustruoti ir jie buvę greit išpirkti.

AUKURAS RAMBYNO KALNE

Apie Rambyno kalną prie Bitėnų yra išlikusių nemaža įvairių padavimų, kuriuose pasakojama, kad ten buvo senovės lietuvių šventovė.

E. Gisevijus surinko tuos padavimus. Juose kalbama, kad kalne buvo aukuras iš pailgo juodo granito bloko. Kraštai to bloko buvo nulyginti, aukštis apie 3 metrai. Kraštuose iškalti įvairūs ženklai — kalavijas, žmogaus rankų ir kojų įspaudai, gyvulių pėdų ir figūra, panaši į graikų šventyklas.

Aukuras išstovėjęs iki 1811 metų. Tada Bartų kaime gyvenęs malūnininkas Švarcas akmenį susprogdinęs ir iš jo pasigaminęs dvejas malūno girnas. Jo kaimynas Rosenbergas iš to akmens atplaišų norėjęs pasigaminti piestą taukams trinti. Tačiau abu juos ištikusi nelaimė: Švarcas žuvęs malūne, o Rosenbergui akin įkritusi skeveldra ir jis apakęs.

NAUJAUSIOS MADOS PLAUKŲ ŠUKUOSENA, išpildoma prityrusių šukuotojų.

Artistic Beauty Salon
2711 W. 71st St., tel. HE 6-1098
Sav. VL. ANDRIJAUSKAS

Čia pat galėsite pirkti aukštos rūšies kosmetikos priemones.
Val. — nuo 9:30 v. r. iki 6:30 v. vak.
Treč. ir penkt. nuo 9:30 v. r. iki 9 v. v.

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store
5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
JUNE — BIRŽELIO 11, 12, 13 D. D.

BENAI LIQUEUR or BENAI & BRANDY	Fifth	$3.98
GRAND MARNIER LIQUEUR	Fifth	$6.49
PIERRE CARTIER IMPORTED 1959 VINTAGE French Sauterne or Haut Sauterne	Fifth	$1.79
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U. S. P.	Fifth	$4.89
RICCADONNA VERMOUTH Dry or Sweet 30 oz. Bottle		$1.29
PAUL MASSON FINE CALIFORNIA CHAMPAGNE		Priced Rigth
KRON BRANNVIN or ANDERSON O.P.A. IMPORTED AQUAVIT	Fifth	$3.98
LOWENBRAU or WURZBURGER IMPORTED GERMAN BEER Case of 24—12 oz. Bottles	Case	$7.95
HAMMS BEER Case of 36—7 oz. Bottles Plus Deposit		$3.09
SCHLITZ BEER Case of 24—12 oz. Throw Away Bottles		$3.89

LEO'S SINCLAIR SERVICE
LEONAS FRANCKUS, Sav.
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos
Tune-ups ir Motorų Remontas
5759 So. Western Avenue
Kampas 58th Street
Telefonas PRospect 8-9533

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

FOTOGRAFAS
ŽAVIOMS NUOTAKOMS

THE Paul STUDIO
home of MODERN photography

Gowns by Martha
PORTRAITS • CANDIDS
3213 S. MORGAN ST. YArds 7-5858

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.
Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.
"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

SUTAUPYSITE MŪSŲ SUKAKTUVINIAM IŠPARDAVIME
Pirksit nebrangiai ir gausit sukaktuvinę dovaną
Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffetą, aksomo, angliškų medžiagų paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas! Gavom spec. medžiagų paltams kaip vyrų, taip ir moterų: veliūro, činčilos, "needlepoint" ir kitų.
STEIN TEXTILE CO.
616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.
TELEFONAS — HARRISON 7-3737
Jefferson St., Chernin's aikštėje.
Atdara kasdien įskaitant ir sekmad. nuo 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmadieniais uždaryta.
Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiau

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS
Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val
3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois
Tel. PR 6-8998

SKAITYKITE "DRAUGĄ"

MOVING
SERENAS perkrausto baldus kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto vidimai ir pilna audrauda.
2047 W 67 Pl WA 5-8063

WESTERN AUTO SERVICE
PAGRINDINIS IR SMULKUS AUTOMOBILIŲ PATAISYMAI
4318 S. Western, Chicago 9, Ill.
Sav. ST. ŠČERBA LA 3-1790

TELEVIZIJAS
paprastas ir spalvotas nebrangiai taisau. Už patarnavimą vietoje $3 už dirbtuvės darbą $10 ir dalys. Pritaikau 26-tą stotį.
J. MIGLINAS
2549 W. 69th St. Ha, PR 6-1063

TAISOME
RADIJUS & TELEVIZIJAS
Teisingai ir pigiai
J & T RADIO-TV
4832 W. 14th St. Cicero, Ill.
Tel. 863-4666

ST. ANNE'S GIFT SHOP
• ROŽANČIAI • KNYGOS • PAVEIKSLAI
• PRAGOS KŪDIKĖLIO JĖZAUS STATULOS IR RŪBELIAI
• Reikmenys ligoniui priimant sakramentus namuose
2557 WEST 63RD ST., CHICAGO, ILLINOIS 60629, TEL. 471-0163

VANDER WAGEN
ANGLYS
SINCLAIR ALYVA
Sinclair HEATING OIL SuperFlame
3605 West 63rd St. POrtsmouth 7-8020

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS.
Stabdžių įdėjimas ir sutvarkymas.
(COMPLETE BRAKE SERVICE)
KAROSERIJOS TAISYMAS, LYGINIMAS IR DAŽYMAS
(BODY & FENDER WORK)
Taip pat tepimas, dalių keitimas ir kiti smulkūs mechaniški pataisymai.
Nauja dirbtuvė su moderniškiausiais įrengimais
Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sąžiningu darbu.
ČESAS AUTO REBUILDERS
2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois
GRovehill 6-7777

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.
LIETUVIŲ ĮSTAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvir. 9—9 val., antr., treč., ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 po pietų

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu
Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.
GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICCAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE CO.
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE CO.
WESTERN CASUALTY & SURETY CO.
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters
O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

NAUJI LEIDINIAI

● **Aloyzas Baronas. SAULĖS GRĮŽIMAS.** Novelės. Nidos knygų klubo leidinys, Nr. 48, 1964 m. Autorius šia pastaraja savo knyga pateikia mums 15 stipriai kondensuotų novelių. Tai, galėtume sakyti, trumpų trumpiausių novelių pavyzdžiai, dabar taip mėgiami amerikiečių ir kitų tautų literatūrose. Novelės žanre mums trumpumo pavojus niekada negrėsė. Atvirkščiai, lietuviškoji novelė dažnai vis būdavo linkusi pailgėti daugiau, negu reikia. Aloyzo Barono trumpinimosi pastangos šiame rinkinyje laimi ne vieną pasigėrėtiną rezultatą. Tematinis knygos bruožas užgirtinas ta prasme, kad didžia dalimi vaizduojama šiandieninis, išeiviškasis mūsų gyvenimas, tik su viena kita nuokrypa paliktojon Lietuvos buitin. Aloyzo Barono akcentuotoji čionykštė dabartis rodo, kad mūsų literatūra jau gali atsipalaiduoti nuo ilgokai ją slėgusio praeities įspūdžių krūvio, atsigrįždama į situacijomis ir charakteriais nemažiau spalvingą išeiviškąją dabartį.

● **MŪSŲ METAI. Moksleivių metraštis, 1963 — 1964.** Chicagos Aukštesniosios lituanistikos mokyklos tėvų komiteto leidinys. Redagavo: Mirga Pakalniškytė, Zita Burneikytė, Laima Nainytė, Marija Norušytė, Aušrelė Vaičeliūnaitė, Danutė Vaičeliūnaitė ir Jūratė Vaičeliūnaitė. Metraščio globėjas — mokyklos direktorius Juozas Masilionis. Spaudė Vilties spaustuvė Clevelande. Metraščio adresas: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill., 60636. Tiražas 1,000 egz. Didelio formato, 240 psl., gausiai iliustruotas fotografijomis ir mokinių piešiniais. Šitas tradicinis Chicagos Aukštesniosios lituanistinė mokyklos almanachas yra prirašytas pačių moksleivių. Almanache apstu apybraižinių grožinės literatūros bandymų, įvairių temų rašinių, recenzijų ir kit. Tai viltingi pačių jauniausiųjų plunksnos užmojai. Be čikagiečių almanache šiemet jau dalyvauja lituanistinių mokyklų moksleiviai iš Baltimorės, Clevelando ir Detroito. Tokiu būdu almanachas lyg ir tampa visų mūsų lituanistinių mokyklų kūrybine tribūna.

● **Lietuviškos pasakos vokiškai.** Baltische Bauern - und Fischermaerchen / I. Litauische Maerchen. Ausgewaehlt und uebertragen von Hellmut DRAWS - TYCHSEN. Žurnale: "Baltische Hefte" (Hannover — Duehren, Postfach 67). 10 Jahrgang, Heft 2, Januar 1964, psl. 106—117. Paskelbta penkios lietuvių pasakos (Die bern steinfarbene Todruferin, Das bluehende Farnkraut, Die beiden Insekten, Das kluge Bauerlein, Drei teuren, aber teuren Worte). Pasakos iliustruotos 3 Eduards J. Zams piešiniais.

● **"LIETUVIŲ TAUTOSAKOS" II TOMAS.** Lietuvoje pasirodė "Lietuvių Tautosakos" antrasis tomas (iš penkių numatytų). Atspausdinta 53 raudos, atstovaujančios visoms pagrindinėms raudų rūšims. Jos suskirstytos į mirusiųjų garbstymo raudas, vestuvių verkavimus ir vargo, kareiviavimo ir hitlerinės okupacijos laikų raudas. (Vėliau teks skelbti ir sovietinio pavergimo raudas — E.) Pirmuose dviejuose tomuose paskelbti dainų ir raudų 1,259 variantai. Medžiagą paruošė V. Barauskienė, B. Kazlauskienė ir B. Uginčius. Redagavo ir įvardinį straipsnį parašė filologijos mokslų kand. Ambr. Jonynas.

● **Kalbos Kultūra.** 4. (Lietuvių kalbos ir literatūros institutas). Vilnius, 1963. 64 psl. K. ULVYDAS rašo: Disertacijų kalbos klausimu; V. AMBRAZAS: Dėl kai kurių trafaretinių konstrukcijų dabartinėje (sovietinėje!) lietuvių kalboje; K. ALEKSYNAS: Valstybių ar šalių gyventojų pavadinimų daryba; J. SENKUS: Ištekėjusių moterų pavardžių darybos ir vartosenos klausimu; V. VITKONIS: Dėl kai kurių Žemaičių krašto vietų primestinių vardų. Pastarajame straipsnyje siūloma Žemaičių Kalvariją pavadinti Gardais, o Janapolę — Viržuvėnais.

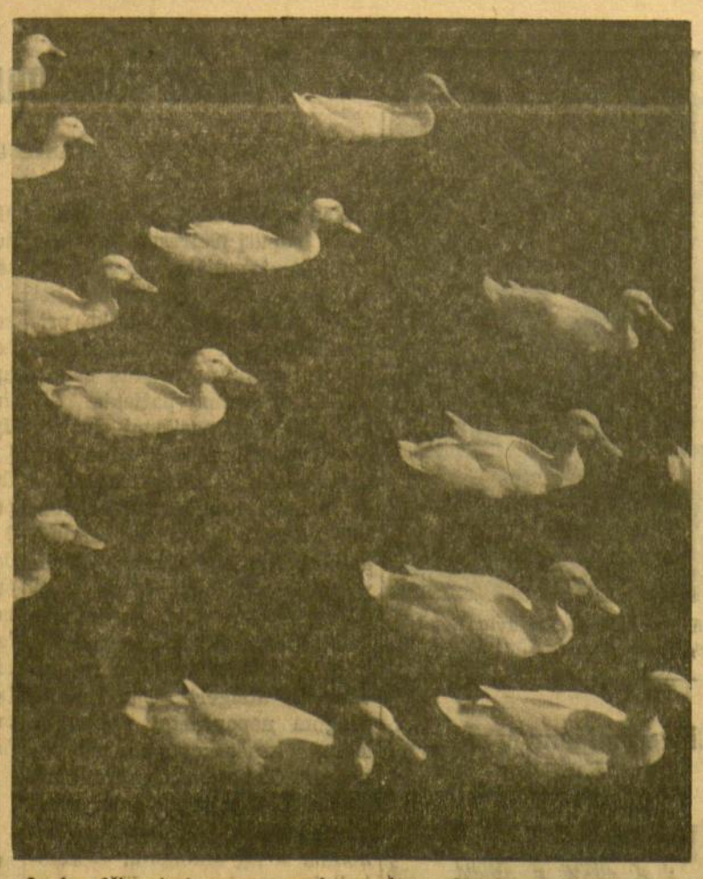

Ir jos džiaugiasi vasaros malonumais... Nuotr. A. Kezio, S. J.

Amerikietis studijuoja lietuvius

Valandėlė su Kansas universiteto prof. dr. Greene

Amerikietis profesorius, niekada nematęs Lietuvos ir neturėjęs artimesnio ryšio su lietuviais, susidomėjo lietuviais ir dabar, atvykęs į Chicagą, renka medžiagą apie lietuvių imigracijos istoriją. Jo vardas — **dr. Victor Greene.** Jis yra istorijos "assistant professor" Kansas valstybiniame universitete Manhattan, Kansas. Jo surinktieji duomenys apie lietuvius įeis į jo studiją apie rytų Europos imigrantų bendruomenių susiformavimą Chicagoje.

Dr. Victor Greene

Lietuviais tiek susidomėjęs, kad mokosi lietuvių kalbos. Jau dabar žino tiek lietuviškų žodžių, kad paskaitęs sakinį suvokia, ar aprašomas dalykas liečia jo temą. Su žodyno pagalba gali sekti lietuviškai parašytą mintį. Savo lietuvių kalbos žinojimą gilina, norėdamas laisviau skaityti lietuviškas knygas.

Jo seneliai yra vienas kilęs iš Odesos, kitas iš Rygos, bet jis jau yra trečios kartos amerikietis. Gimęs Newarke, N. J., turi 30 m. amžiaus. Studijuodamas istoriją, bakalaureato laipsnį gavo Harvardo universitete 1955 m., magistro laipsnį — Rochesterio universitete 1960 m., o filosofijos daktaro laipsnį pasiekė Pennsylvanijos universitete 1963 m. ir nuo pernykščių metų profesoriauja Kansas universitete.

Savo doktorato disertaciją jisai rašė apie rytų europiečių bendruomenes Pennsylvanijos angliakasių rajone (Scranton, Wilkes Barre ir t. t.). Radęs toje srityje lietuvių, davinius apie juos įtraukęs į savo disertaciją, jisai daugiau susidomėjo mūsų tauta. Renkant medžiagą, jam padėjo dr. Alf. Senn, dr. A. Salys, red. M. Zujus, kun. J. Karalius. Visus tuos vardus jis atsimena su dėkingumu, nes tie asmenys jam suteikė gražios pagalbos, renkant medžiagą apie lietuvius savo disertacijai.

Dabartinės jo studijos pravedimą finansuoja savo lėšomis American Association for State and Local History. Tam reikalui prof. Greene pašvenčia visą savo vasarą. Jis žino seniausių lietuvių parapijų vardus Chicagoje. Jas lankydamas, rinks medžiagą. Studiją tikisi baigti sekančiais metais. Numato, kad dalį medžiagos panaudos straipsniams mokslo žurnaluos, o pilniau ją paskelbs atskirame leidiny. Apsigyveno šalia Chicagos universiteto, kad būtų lengviau naudotis universiteto biblioteka. Jo adresas: 5482 S. Greenwood Ave., Chicago tel.: 363-4169.

Prof. Greene, turėtame su juo pasikalbėjime, labai skatino lietuvius studentus, lankančius Amerikos universitetus, stengtis daugiau gilintis į lietuvių kalbą, savo moksliniams darbams pasirinkti lituanistines temas. Daugiau pažindami savo protėvius, sako jis, jie daugiau pažins patys save. Savo tokiame moksliniame darbe būdami objektyvūs, naudodami grynai mokslinį metodą, jie susilauks gražaus pasisekimo ir mokslinių įstaigų įvertinimo.

Prof. Greene pasakojo, kad dabar Amerikos mokslo pasaulyje yra nauja istorinių studijų kryptis — domėjimasis socialiniu momentu, kultūrine ateivių transformacija, jų pergyventais pasikeitimais, jų santykiu su Amerikos kultūra. Dėl to profesorius pramato, kad rasis kaskart daugiau amerikiečių akademikų, mokslininkų, kurie studijuos ir lietuvių ateivių kultūros ir socialinę istoriją ir apskritai stengsis pažinti lietuvius.

J. Pr.

Dievas mums pasireiškia visų pirma visatos gyvenime, o kitu būdu — žmogaus mintyje. Pirmas pasireiškimas vadinasi gamta, antras — menas. Iš to išplaukia viena tikrovė, kad poetas yra kunigas. — **V. Hugo**

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakarais pirmad. 7 val. vak.

VISOS PROGRAMOS IŠ WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg. FM
Tel. HEmlock 4-2413
7159 So. Maplewood Ave.
Chicago 29, Ill.

KOMERCINĖS, INDUSTRINĖS, PILIETYBĖS, PORTRETINĖS, VESTUVINĖS, NEPOZUOTOS FOTOGRAFIJOS

Ernest Studio

Sav. — ERNESTAS SUTKUS
2811 West 55th St. GRovehill 6-2336
Chicago, Ill. 60632 GRovehill 6-2337

SEGHETTI TRAVEL BUREAU, Inc.
2451 S. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60608, YA 7-3278

MIAMI BEACH, Florida, 7 dienas ir 6 naktys tik $27.50 asmeniui.
NASSAU, BAHAMAS, 7 d. ir 6 nakt. tik $45.00 asmeniui.
PUERTO RICO, 4 d. ir 3 nakt. tik $39.50 asmeniui.
JAMAICA, 4 d. ir 3 nakt. tik $33.00 asmeniui.
Prie aukščiau pažymėtų kainų reikia pridėti kelionės išlaidas lėktuvu ir taksus. Nakvynė 2 asmenims 1 kambary.

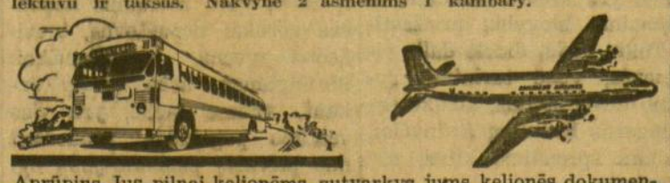

Aprūpins Jus pilnai kelionėms, sutvarkys jums kelionės dokumentus, parūpins bilietus lėktuvais, traukiniais, laivais ir autobusais keliauti Europoj, Azijoj ar kt. kontinentuose, taipgi P. Amerikoj, Kanadoj ir įvairiose vietose Amerikoj. Atdara 6 dienas savaitėje.

MIDLAND
1 1/2 % Savings AND LOAN ASSOCIATION
ANT VISŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ
August Saldukas - President
4040 So. Archer Ave., Chicago 32, ILL.
CLiffside 4-4470
MIDLAND SAVINGS

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 S. Halsted St., VI 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai
Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

SUTAUPYKITE NUO $500 IKI $1000 ANT NAUJO AR VARTOTO AUTO!

IMPERIAL—a quality product of Chrysler Corporation

Balzekas Motor Sales, Inc.
4030 Archer Avenue, Telef.: VIrginia 7-1515
CHRYSLER - Imperial — PLYMOUTH - Valiant — BARACUDA
300 gerų vartotų automobilių. Labai nužemintom kainom. Galima pirkti be pinigų.
Didžiausia ir teisingiausia Automobilių įstaiga Amerikoje

VALYMAS
KILIMAI, APMUŠTI BALDAI valomi. Kambariai plaunami ir dažomi. J. RUDIS
Tel. CLiffside 4-1050

DAŽYMAS IR DEKORAVIMAS
Vidaus ir lauko darbai.
ALGIMANTAS DIKINIS
Tel. 735-7238.
3613 W. 66th Pl., Chicago, Ill.

10%, 20%, 30% pigiau mokėkite už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95 Street,
Chicago 42, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus.
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer
Chicago 32, Ill. Tel. YA 7-5980

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GRovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero, TOwnhall 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 WEST 63rd STREET
Telef. PR 8-0853 PR 8-0834

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1133—1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 3321 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. CL 4-5665

Religija Brazilijoj

NIJOLĖ SEMĖNAITĖ, Madison, Wisc.

Religija, kaip ir viskas Brazilijoje, yra egzotiška, o ypač mums, europiečiams, pilna keistenybių. Didžioji dauguma 75 milijonų krašto gyventojų yra katalikai. Tuo būdu Brazilija tampa pasaulio didžiausiu katalikišku kraštu. Tačiau praktikuojančių katalikų yra maža. Ir, jei ten eini bažnyčion išklausyti mišių kurią kitą dieną savaitėje, ne vien tik sekmadienį, tuojau esi įtariamas fanatiškumu. Tačiau novenos į Švč. P. Mariją sutraukia daug dievobaimingų žmonių, kurie dažnai savo maldomis bažnyčioje papildyti pastato fetišus ir savo namuose.

Kiekviename mieste yra daugybė bažnyčių ir koplyčių. Bahia miestas yra žinomas, kaip turįs tiek bažnyčių, kiek metuose yra dienų (tai turėtų būti labai trumpi metai, nes Bahia turi tik 173 bažnyčias). O tačiau jųjų varpai yra dažnai nustelbiami afrikiečių būgnų garsų, šaukiančių savo pasekėjus voodoo apeigoms. Vietinių gi dvasiškių charakteris svyruoja nuo autoritetingo parapijos kunigo iki neefektingo kaimo dvasininko, netrūkstant net radikalių reformuotojų.

Pirmieji jėzuitai ir indėnai

Religija atkeliavo į Braziliją 1500 m. su pirmaisiais portugalų tyrinėtojais, kurie pavadino naująją teritoriją Tikrojo Kryžiaus kraštu. Tačiau gyvenimas kolonijose buvo gerokai laisvas ir lengvas. Beveik nebuvo jokių religinių problemų, ar, mažų mažiausiai, nesvarstytinų ligi 1549 m. Tuo metu pirmieji jėzuitai išsikėlė Bahia mieste, koloniališkoje sostinėje, kad suteiktų dvasinius patarnavimus naujakuriaims ir vietiniams gyventojams. Jėzuitai tuoj susidomėjo indėnais ir palaipsniui pradėjo centralizuotis vien tik apie juos, nes buvo aišku, kad jiems reikėjo jėzuitų globos ir talkos prieš portugalų išnaudojimą. Karštos diskusijos, o kartais tiesiog ištisos kovos kildavo tarp Bažnyčios ir civilinės valdžios. Kad apsisaugotų nuo jos puolimų, jėzuitai įsteigė misijas, kuriose jie surinkdavo indėnus mokyti amatų ir katekizmo. Vietinių tradicijos bei papročiai jėzuitų nebuvo paneigiami, o tik pritaikomi naujai — krikščioniškai religijai. Tokiu būdu pasukimas nuo panteizmo į katalikybę buvo padarytas be jokių sunkumų. Indėnai mielai priėmė krikščionybę, buvo pakrikštyti ir užėmė savo vietą, kaip tikri piliečiai portugalų gyvenime.

Afrikos vergai, dievybės ir šventieji

Kada Afrikos vergai pradėjo įvažiuoti į kraštą, kaip pakaitalas indėnų darbo jėgai, jėzuitai pamėgino tą pačią tikybos mokymo sistemą. Tautelių hierarchijos buvo paremiamos, tikėjimas skatinamas, tačiau afrikiečių religinė praktika nebuvo skriaudžiama. Deja, visiškai priešingai kaip su indėnais — rezultatai buvo menki, tad voodoo kultas net sustiprėjo.

Vergai priėmė krikščionišką praktiką paviršutiniškai, kai tuo tarpu jie ir toliau praktikavo pirmykštes afrkiiečių apeigas, kurios buvo perduodamos iš kartos į kartą. Pagaliau abu dalykai — katalikybė ir voodoo — taip susijungė ir išsiplėtė, kad šiandien yra tikrai kartais sunku pasakyti, kur vienas baigiasi, o kitas prasideda.

Kiekviena afrikiečių dievybė turi savo duplikatą katalikų šventajam. Pažadai ir maldavimai yra daromi neaskiriamai į Xango, šv. Jurgį ar Vandenų Motiną. Šv. Teresė yra mėgiamiausias mediumas spiritistams; šv. Sebastiono vardo diena yra švenčiama su didžiausiu iškilmingumu vietinių macumba — "šventojo tėvo". Nekalto Prasidėjimo šventė užbaigiama su gražiausia procesija į paplūdimį pareikšti pagarbą, paklusnumą ir ištikimybę Yemanja — jūros karalienei. Visa tai yra labai patrauklu literatūrai ir menui — o kiek daug žavingų dainų ir pasakojimų sukurta ta tema — bet be galo pražūtinga pačiai religijai. Didelė dalis neišsilavinusiųjų masės praktikuoja vieną ar kitą prietaro formą. Netgi mokytieji dažnai nukrypsta nuo tradicinio tikėjimo, praktikuodami spiritizmą. Iš kitos gi pusės, noras praktikuoti bet kurią religiją parodo braziliečio gilų religinį pajautimą.

Dievas yra brazilietis

Be jokios abejonės, kas labiausiai padaro įspūdžio besilankančiam Brazilijoje, yra josios gyventojų tikėjimas. Vargingiausiame kaime, pačiose skurdžiausiose sąlygose, kur neturtas ir liga yra kiekvienos dienos palydovai, kur motinos gimdo vaiką po vaiko (o jie dažniausiai miršta, nesulaukėnė trijų metų) tikėjimas vis dėlto išlieka ir auga. Džiunglėse kunigo atsilankymas yra metinė šventė. Chaoso viduryje tikėjimas laimi. "Dievas yra brazilietis", sako populiarus priežodis".

Aukštesnės klasės taipgi yra giliai religingos. Tačiau jų tikėjimas gerokai pagrįstas tradicija ir pragmatizmu.

Komunistai Širdingame krašte

Vidurinioji klasė, tuo tarpu, pergyvena religinį sukilimą. Šitai klasei, religija, ypač kaip ji praktikuojama aristokratijos ir konservatyviosios dvasiškijos, atrodo, yra krašto socialinių ir ekonominių blogybių priežastimi. Tokiu būdu, didelė dalis visuomenės, ypač turintieji ryšių su universitetais, atsuko savo nugaras Katalikų Bažnyčiai, siekdami sprendimo kitur, net marksizme.

Tie viduriniosios klasės atstovai, kurie palieka religijai ištikimi, pradėjo veikti jaunime ir darbo sąjūdžiuose. Susijungę su Bažnyčios liberaliniais elementais — kai kurie taip liberalūs, kad jiems prisegama net komunisto etiketė — jie varo susitartą akciją politinėse ir ekonominėse srityse. Pavyzdžiui, braziliečių Jaunųjų krikščionių studentų sąjūdis yra labai aktyvus ne tik universitetuos, bet veikia ir plačiu tautiniu mastu, duodamas braziliečių studentų sąjungoms net politinį pobūdį. Miesto centruose, vienuolynai bei religiniai ordinai ir pasauliečių apaštalavimo nariai kovoja už lūšnų panaikinimą, privalomą mokslą ir socialinę įstatymdavystę. Kaimuose kunigai smarkiai darbuojasi darbininkų susivienijimui į sindikatus bei lygas, kad pagerintų jųjų teises tarp feodalinių darbdavių. Priedo, Grail, PAVLA ir kiti misionierių ordinai jungiasi prie braziliečių įvairiuose socialinio gerbūvio projektuose.

Iš viso, kas Brazilijoje daro religiją unikumu, tai labdarybės dvasia, kuri charakterizuoja ją. Ir, nors prietaringas praktikavimas gali viešpatauti, nors vadinamieji "iš profesijos" katalikai jau seniai nustojo lankę mišias, nors daugelį kartų vyrų moralinis kodeksas gerokai nepastovus, braziliečiai gyvena krikščioniškai. Širdingumas, arba kitaip sakant, artimo meilė, yra viso veikimo pagrindas, pradedant nuo privačių pasikalbėjimų ligi tarptautinių derybų. Dosnumas, vaišingumas ir įgimtas gerumo jausmas yra vadovaujantieji principai kiekvieno braziliečio šeimos gyvenime. Meilė yra ryšys, jungiąs visą Braziliją į vieną bendruomenę, tokią bendruomenę, kuri pelnytai užsitarnavo Širdingo Krašto vardą.

—o—

Moterys, dalyvavusios išeivijos lietuvių redaktorių, leidėjų, radijo valandėlių vedėjų ir Lietuvių Bendruomenės vadovų suvažiavime birželio mėn. 6-7 d. Tabor Farmoje, Sadus, Mich. Nuotr. A. Gulbinsko.

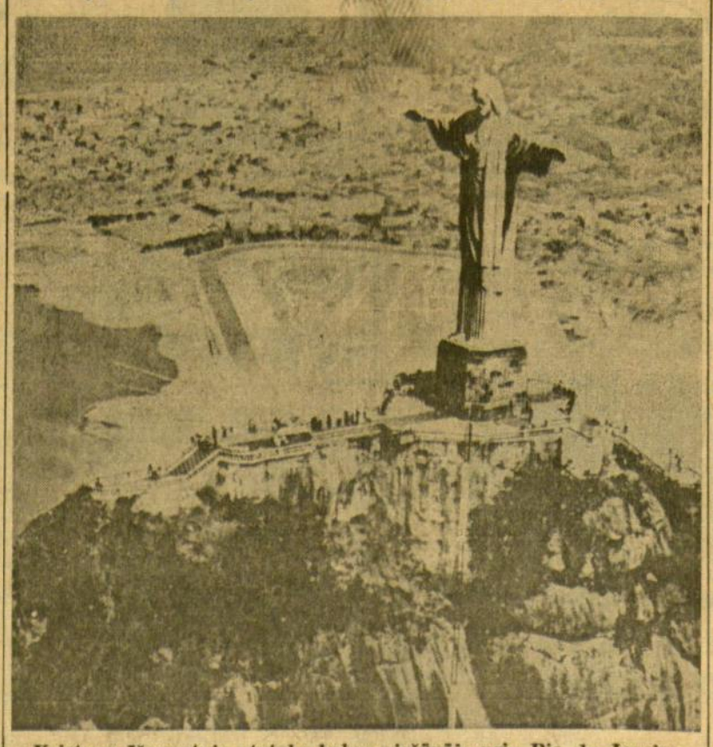

Kristaus Išganytojo statula kalno viršūnėje prie Rio de Janeiro

El. Buračaitė

ANKSTYBAS RYTAS

Anksti. Gamtos lopšy pabudęs rytas
darnioj džiaugsmų simfonijoj švilpauja puikus!
Staiga iš tų garsų džiugios dainos šilų balandžio
ūksmas ilgesiu nykiu ir vėl įsmigo, lyg anų laukų
graudus Rūpintojėlio erškėtys...

Ir ta prie lingės taip anksti geros senolės
graudžiai įdainuota rauda bunda...
Akmuo. Pavargusi senolė ten seniai jau miega...

*

Dar taip anksti. O rytas jau nerūpestingai bunda
ir švilpauja sau vienas su varnėnais,
kol tas šilų balandis sudejuoja...

IŠ MOTERŲ PASAULIO

★ **32 moterys** dalyvavo Spaudos ir radijo suvažiavime, surengtame PLB valdybos pas J. Bačiūną, Tabor Farm, Sodus, Mich. Daugiausia atvyko iš Chicagos — 16 ir Clevelando — 9. Iš Tabor Farm — M. Bačiūnienė ir A. Adamkavičienė; Anglijos — dr. B. Valterienė; Toronto, Kanados — red. J. Matusevičiūtė; Linden, Mich. — K. Kodaitienė; Detroito — E. Paurazienė ir Urbonienė; Clevelando — M. Gulbinskaitė - Lenkauskienė, suvažiavimo sekretorė, A. Barzdukienė, J. Daugėlienė, A. Kamantienė, O. Karnėnienė, B. Nasvytienė, P. Staniškienė ir A. Stempužienė; Chicagos — O. Biežienė, I. Boreišienė (neseniai atvykusi iš Lietuvos), dr. M. Budrienė, L. Germanienė, I. Gulbinskienė, dr. L. Ignatonienė, A. Jankauskaitė, A. Kačinskienė, S. Kaulėnienė, D. Koklytė, M. Mackevičienė, D. Mieželienė, O. Rozniekienė, S. Šatienė, I. Vainorienė ir St. Semėnienė.

★ **Irena Sabaliūnaitė**, pereitų metų Chicagos Lietuvių moterų klubo stipendininkė, studijuoja antrus metus matematiką Illinois universitete. Šiuo metu porą savaičių ji padeda ponų Bačiūnų vasarvietėje Tabor Farm kartu su kitomis studentėmis.

—o—

Pavydžios Kleopatros žiaurumas

Egipto karalienė Kleopatra buvo, tur būt, pirmoji moteris istorijoje, dažiusi savo nagus auksu.

Šį pasipuošimo būdą buvo išradusi viena josios vergių.

Iš jos Kleopatra sužinojo dažymo paslaptį, o po to liepė pačią vergę nužudyti, kad jokia kita moteris pasaulyje negalėtų ta paslaptimi pasinaudoti.

Chicagos Lietuvių moterų klubo stipendininkė

Jovita Dalia Konaukaitė

Chicagos Lietuvių moterų klubas jau antri metai iš eilės paskiria stipendiją gabiai lietuvaitei. Visas pelnas, gautas iš Gintaro baliaus, skiriamas Stipendijų fondui, iš kurio ir sušelpiamos mokslo siekiančios mergaitės. Ir šiais metais, kaip ir pereitais, stipendija atitenka naujųjų ateivių dukrai. Pereitų metų Gintaro baliaus, kurio pirmininkė buvo Marija Rudienė, gautasis pelnas — sukeltos lėšos buvo įteiktos naujajai stipendininkei **Jovitai Konaukaitei**, gyv. 6146 S. Albany Ave., Chicago, Ill.

Jovita, Broniaus ir Otilijos Konaukų dukra, gimė Kaune, Lietuvoje, 1944 m. vasario 15 d. 1949 m. spalio mėn. atvyko į Worchester, Mass. Sekančiais metais persikėlė į Chicagą. Lankė Šv. Kryžiaus ir Šv. Antano pradžios mokyklas, o užbaigė Šv. Ritos pradž. mokyklą, kurioje ji gavo vadinamą "merit" pažymėjimą 7-ame ir 8-ame skyriuje. Marijos Aukšt. mokykloje ji priklausė Rūtos rateliui, sodalietėms, Cisca, S. D. S. ir ji buvo išrinkta seniūnės padėjėja. Marijos Aukšt. mokyklą baigė 1962 m. su vidutiniu pažymiu B+. Vienerius metus lankė Illinois universitetą, pagrindu pasirinkdama prancūzų kalbą. Jovita taipgi baigė antrąja mokine Lituanistikos institutą 1961 m.

Jovita yra labai aktyvi įvairioje veikloje, ypač lietuviškoje. Ji yra lietuvių katalikų studentų ateitininkų iždininkė Chicagoje. Ji taipgi priklauso lietuvių mergaičių tinklinio komandai "Lituanica".

Jovitos sesuo Janina studijuoja trečius metus Lojolos universitete, o brolis Vladas pradės studijas šį rudenį tame pačiame universitete. S. L.

Giedra Gasnerytė, gyv. 6519 So Rockwell, Chicago, Ill., gauna iš seselės M. Silverijos, St. Xavier kolegijos viceprezidentės ir kolegijos dekanės, garbės pažymėjimą už sėkmingą dalyvavimą svetimų kalbų konkurse. V. Juknevičiaus nuotr...

Punšas jaunimui ir senimui

STEFANIJA STASIENĖ, Cleveland, Ohio

Kas nors naujo, nekasdieniško ir truputį įvairesnio mus vis nuteikia šventiškai ir pakelia mūsų nuotaiką. O švenčių bei vaišių metu gera nuotaika priklauso daug ir nuo to, ko naujo, įvairaus ar gardaus šeimininkė svečiams patiekia. Šis metų laikas pasižymi įvairių puotų gausumu. Ypač jaunimui, baigiančiam mokyklas, tėvai dažniausiai rengia vaišes arba, taip vadinamą, mokslo baigimo pobūvį. Šiose vaišėse, žinoma, vyrauja jaunimas, kuris visada su pakilia nuotaika tokiose vaišėse reiškiasi, tačiau mėgsta ir užkandžiauti bei ko nors gaivinančio atsigerti. Tad tokiom progom nepaprastai puikus ir šiame krašte populiarus yra punšas. Tai ne tik patrauklus, bet ir gomuriui malonus gėrimas. Punšas gali būti bealkoholinis ir su alkoholiu. Bealkoholinis gaminamas iš įvairių vaisių sulčių su prieskoniais, o alkoholinis su vynu, šampanu ir kitais alkoholiniais gėrimais. Jaunesniems, aišku, tinka tik bealkoholinis punšas, tuo tarpu vyresnieji neapsieina be stipresnio. Čia duodame po receptą vienai ir kitai kartai.

Sniego karalaitės vainikas

Imti: 2 puoduku supiaustytų braškių, 1½ puoduko apelsinų skiltelių, 1 puoduką žalių vynuogių (pusiau perpiautų ir be sėklų), 1½ puoduko vandens.

Paimti apvalią kepimo formą su skyle vidury. Išdėti ant dugno braškes, virš jų išdėlioti apelsinų skilteles, ant šių vynuoges. Palengva užpilti nurodytą kiekį vandens. Sušaldyti. Į stiklinį punšo dubenį supilti dvi kvortas apelsinų sunkos, pusę puoduko citrinos sunkos, 6 puodukus nespalvoto vaisvandenio (ginger ale). Formą su sušaldytom uogom truputį panerti į karštą vandenį, tada lengvai atsileis nuo kraštų vainikas, kurį tuoj įleisti į paruoštą punšą. Su šiuo punšu tiekiami maži užkandėliai, sausainėliai, bulvių druožlės ir t. t.

Raudonojo vyno punšas

Imti: 1 banką burgundiško arba kito raudono vyno, 1 kvortą obuolių sunkos, 2 valgomus šaukštus citrinos sunkos, 1 puoduką cukraus, 1 didelę bonką nespalvoto vaisvandenio (ginger ale). Visos čia minėtos dalys turi būti atšaldytos.

Į punšo dubenį supilti vyną, sunkas, cukrų ir išmaišyti. Supilti vaisvandenį, sudėti 12 gabaliukų ledų ir tuoj paduoti į stalą.

Tinka maži sūrio gabaliukai, kepti žemės riešutai ir t. t.

Elegantiškiausios moterys

Kaip ir kiekvienais metais, taip ir šiais, pagal tradiciją New Yorke buvo išrinktos geriausiai pasaulyje besirengiančios moterys. Jas rinko patys žymiausi JAV madų ekspertai.

Į sąrašą, iš 150 kandidačių, pakliuvo 15 žinomų moterų. Pirmoji vieta atiteko poniai Loel Guinnes, amerikietei, bankininko žmonai. Antroji vieta paskirta Gianni Angeli, italų automobilių "Fiat" gamintojo žmonai. Jas seka Kento kunigaikštytė Aleksandra. Tik dešimtoje vietoje paminėta Persijos šacho žmona Farah Diba.

Būtina pažymėti, kad visos minėtos kandidatės išleidžia kasmet rūbams mažų mažiausiai nuo 20,000 iki 100,000 dolerių. Tokias sumeles leidžiant vien tik apsirėdymui, nenuostabu, kad esi "geriausiai besirengianti".

Sveika sapnuoti ir svajoti

Dr. Joe Kamiya, psichologinio instituto Washingtone direktorius, tvirtina, kad sapnai yra geras dalykas mūsų sveikatai.

"Tik pastaraisiais metais pasisekė surasti įrodymų, jog dienos metu svajonės, o užmigus — sapnai gali turėti teigiamos įtakos į žmogaus dvasinį ir fizinį stovį", užtikrina minimas gydytojas.

Kai kurios moterys ypač linkusios daug svajoti ir tuo jos priduoda energijos savo sveikatai. Ir nuo senų senovės žmonių linkėjimas vieni kitiems einant gulti "saldžių sapnų!", pasirodo, turi tvirtą mediciniškąpagrindą.

Gailutė Elena Pagirytė baigė Marijos Aukšt. mokyklą. Rudenį ruošiasi studijuoti medilinos technologiją. Gailutė gimė 1945 m. Hanau stovykloje, Vokietijoje. 1960 m. ji baigė Švč. P. M. Gimimo pradž. mokyklą Chicagoje. Ji veikli lietuviškame veikime: priklausė Rūtos rateliui, yra Jūros skautė, "Ateities" šokėjų narė, Marijos mokykloje dalyvavo Atletikos klube, Dramos klube ir kt.

Iš ko sudėta moteris

Sanskrito literatūroje yra parašyta, kad pasaulio Kūrėjas, norėdamas sukurti vyrui draugę, ilgai mąstė, iš ko ją padaryti. Staiga jo dieviškasis veidas nušvito, ir Jis stojo prie darbo.

Jis paėmė lapo lengvumą ir stirnos žvilgsnį, saulės spindulių linksmumą ir ūkanos ašaras; tada Jis pridėjo vėjo nepastovumą ir zuikio baimę, povo tuštumą ir pūko švelnumą; be to Jis dar dadėjo brilianto (deimanto) kietumą, medaus saldumą, tigro žiaurumą, ugnies karštį ir sniego šaltumą.

Visa tai sumaišęs, Jis padarė moterį. Paskui tą savo nepaprastą kūrinį jis atidavė vyrui.

—o—

Aš žinau, kad mums dar skirta
Daug erškėčių, raugių, dirsių,
Bet skelbiu aš viltį tvirtą,
Kad be pergalės nemirsiu

—Jurg. Baltrušaitis